

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 8Co/19/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1118209188
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 10. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Monika Holická
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2022:1118209188.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Moniky Holickej a členov senátu JUDr. Jany Vičkovej a JUDr. Ondreja Krajča, v spore žalobkýň: X/ O. S., K.. XX.XX.XXXX, O. W. X, Ž., X/ A. O., K.. XX.XX.XXXX, O. G. XX, Ž., obe zastúpené spoločnosťou OLEXOVA VASILISIN s.r.o., Gorkého 6, Bratislava, IČO: 36 820 059, proti žalovaným: 1/ KOOOPERATIVA poisťovňa, a.s. Vienna Insurance Group, so sídlom Štefanovičova 4, Bratislava, IČO: 00 585 441, zastúpený JUDr. Felixom Neupauerom, advokátom, Dvořákovo nábrežie 8/A, Bratislava, 2/ Ľ. O.Á., K.. XX.XX.XXXX, Ž. - W. XX, zastúpený spoločnosťou URBÁNI & Partners s.r.o., so sídlom Skuteckého 17, Banská Bystrica, IČO: 36 646 181, o náhradu nemajetkovej ujmy pozostalým príbuzným, na odvolania žalobkýň 1/ a 2/ a žalovaných 1/ a 2/ proti rozsudku Okresného súdu Bratislava I zo dňa 16. júna 2020, č.k. 22C/36/2018-417, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti potvrdzuje.

Žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie uložil žalovaným 1/ a 2/ povinnosť do 3 dní od jeho právoplatnosti zaplatiť žalobkyni 1/ sumu 15.000 eur (I. výrok) a žalobkyni 2/ sumu 5.000 eur (II. výrok) s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu jeho plnenia povinnosť druhého žalovaného. Žalobu vo zvyšnej časti zamietol (III. výrok), žalobkyniam 1/ a 2/ priznal nárok na náhradu trov konania voči žalovaným v rozsahu 100 % (IV. výrok) a rozhodol tiež o povinnosti žalovaných 1/ a 2/ uhradiť súdny poplatok výšky 666 eur, do 3 odo dňa jeho právoplatnosti s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu jeho plnenia povinnosť druhého žalovaného (V. výrok).

2. Vychádzal zo zistení, že dňa 01.11.2015 došlo k dopravnej nehode, pri ktorej zomrel nebohý V. S., jediný syn žalobkyne 1/ a jediný vnuk žalobkyne 2/. Zosnulý bol spolucestujúcim žalovaného 2/, ktorý sa aj spolu s ďalšími osobami ráno o 06.00 hod. vracali domov zo zábavy. Pri tejto dopravnej nehode zomrel zosnulý Peter, žalovaný 2/ utrpel viacnásobné poranenia s doživotnými následkami, bol hospitalizovaný a následne aj operovaný. Za spáchanie prečinu usmrtenia v jednočinnom súbehu s prečinom ublíženia na zdraví bol žalovaný 2/ odsúdený trestným rozkazom Okresného súdu Levice sp. zn. 3T/126/2017 zo dňa 10.11.2017, ktorý nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť dňa 15.12.2017, na úhrnný trest odňatia slobody na 3 roky s podmienčným odkladom výkonu trestu odňatia slobody. Zo skutkovej vety tohto rozhodnutia vyplýva, že žalovaný 2/ viedol osobné motorové vozidlo zn. O. L., pričom v dôsledku porušenia zákona č. 8/2009 Z. z. viedol motorové vozidlo rýchlosťou stanovenou znaleckým posudkom z odboru doprava cestná v rozpätí 106,69 - 110,69 km/h, v dôsledku mikrospánku prešiel s ním vedeným vozidlom do protismeru, následne vozidlom zišiel mimo vozovku a narazil do stromu, potom pokračoval v jazde mimo vozovky, kde narazil do ďalšieho stromu. Uvedené motorové vozidlo bolo

v čase nehody povinne zmluvne poistené pre prípad zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel u žalovaného 1/. Z výpovede žalobkyň mal súd prvej inštancie preukázané, že ich život sa v dôsledku smrti nebohého V. zmenil. Smrť syna a vnuka spôsobila závažný zásah do ich života, súkromia a rodinného života. Zosnulý V. mal v čase nehody 20 rokov, žil v spoločnej domácnosti so svojou matkou - žalobkyňou 1/, s ktorou mal veľmi dobrý vzťah, súrodencov nemal. Pracoval v Českej republike, pričom nápomocní mu boli aj starí rodičia, žalobkyňa 2/ ako stará matka, s ktorými rovnako ako s matkou, mal silné citové väzby. Žalobkyňa 1/ mala zosnulého V. veľmi rada, bol jej jediným synom, o ktorého sa starala, boli pre seba vzájomnou oporou, chodili spoločne aj na zábavy. Žalobkyňa 1/ pre neho zabezpečovala aj lekársku starostlivosť tým, že vyhľadávala pomoc aj v rámci alternatívnej medicíny, keďže zosnulý trpel alergiami a ďalšími zdravotnými problémami. Po smrti syna žalobkyňa 1/ stratila význam svojho života, mala a má problémy so spánkom, brala lieky proti depresii, v dôsledku ktorých nemohla šoférovať, mala problémy aj s podnikaním, keďže sa v dôsledku straty svojho syna nevedela sústrediť na prácu. Žalobkyňa 2/ ako stará matka zosnulého V. trávila s ním maximum času, rovnako boli pre seba vzájomnou oporou, spolu s jej manželom ho mali veľmi radi, brávali ho na dovolenky, pomáhal im aj s prácami v domácnosti. Žalobkyňa 2/ sa po nehode svojho vnuka zadlžila, v práci nastali problémy, jej manžel v roku 2018 zomrel, zostala sama, pričom sa so smrťou vnuka nevedela vysporiadať. Medzi žalobkyňami a zosnulým tak boli vytvorené silné citové a rodinné väzby. Žalovaný 2/ ako vodič motorového vozidla a zároveň kamarát zosnulého zavinil jeho smrť, za svoj skutok bol v trestnom konaní potrestaný. Žalovaný 2/ v dôsledku tejto dopravnej nehody utrpel mnohopočetné poranenia, početné deformačné fraktúry lebečného skeletu, kompresívnu trieštvivú fraktúru L3 stavca, má funkčne obmedzenú pohyblivosť driekovej chrbtice ťažkého stupňa s koreňovým dráždením do ľavej dolnej končatiny a zníženie tela stavca L3 o tretinu výšky stavca oproti L4 o 14mm s deformitou hornej a dolnej krycej platničky, pričom u neho môže postupne dôjsť k zhoršeniu stavu. Žalovaný 2/ sa žalobkyňami ospravedlnil, vyjadril úprimnú ľútosť.

3. Zistený skutkový stav po právnej stránke posúdil podľa čl. 16 a čl. 19 Ústavy SR, § 11, § 13 ods. 1, 2, 3, § 16, § 100 ods. 1, § 101 a § 106 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník a § 4 ods. 1, 2 písm. a/, ods. 4 a § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla (ďalej len „ZoPZP“) a dospel k záveru, že nároky žalobkyň 1/ a 2/ na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch sú čiastočne dôvodné. Poukázal na to, že žalobkyne v zmysle § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka v spojení so ZoPZP žiadali od žalovaných náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, ako i určenie, že žalovaný 2/ zasiahol do ich práva na súkromie a rodinný život. Žalovaný 1/ s uplatneným nárokom nesúhlasil, vzniesol námietku nedostatku pasívnej vecnej legitímácie, keď mal za to, že v zmysle ZoPZP nie je možné uplatniť náhradu nemajetkovej ujmy, pretože nespadá pod pojem „škoda“ podľa tohto zákona. S nárokmi žalobkyň tiež nesúhlasil z dôvodu absencie príčinnej súvislosti medzi vznikom škody a poistnej udalosti a vzniesol námietku premlčania takto uplatnených nárokov. Aj žalovaný 2/ žiadal žalobu ako nedôvodnú zamietnuť, resp. znížiť výšku požadovanej náhrady nemajetkovej ujmy, vzhľadom na okolnosti daného prípadu a existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa. Taktiež vzniesol námietku premlčania a žiadal súd aj o zohľadnenie okolností, za ktorých došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv žalobkyň, a teda prihliadať aj na okolnosti na strane zosnulej osoby.

4. Súd prvej inštancie sa najskôr vysporiadal s námietkou žalovaného 1/ o nedostatku jeho pasívnej vecnej legitímácie. S jeho tvrdeniami, že náhrada nemajetkovej ujmy nespadá pod pojem „škoda“ podľa ZoPZP nesúhlasil, keď vzhľadom na rozsiahlu judikatúru k danej téme považoval za ustálený právny názor, že poisťovňa je titulom povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla povinná odškodniť aj požadovanú náhradu nemajetkovej ujmy pozostalým príbuzným, keďže pod pojmom „škoda“ sa rozumie aj nemajetková ujma. Uviedol, že podľa uznesenia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 8Cdo/177/2018 zo dňa 29.11.2018 je potrebné za ustálenú rozhodovaciu prax považovať aj rozhodnutie sp. zn. 6 MCdo 1/2016 zo dňa 31.07.2017, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a súdov SR č. 8/2018 pod č. R 61/2018 v znení právnej vety: „Škodou pre účely zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien a doplnení je aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. V spore o náhradu takejto ujmy je poisťovňa pasívne legitimovaná“. Za ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu v právnej otázke pasívnej legitímácie poisťovne je potrebné považovať rozsudok Súdneho dvora EÚ (ďalej len „ESD“) vo veci C-22/12 Z. G.o dňa 24. októbra 2013, v ktorom ESD

vysslovil záver, že príslušné ustanovenia smerníc (Rady 72/166/EHS z 24. apríla 1972, Rady 84/5/EHS z 30. decembra 1983 zmenenej a doplnenej smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2005/14/ES z 11. mája 2005 a Rady 90/232/EHS zo 14. mája 1990) o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za ujmu (hmotnú i nehmotnú) upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. Na uvedené závery ESD nadviazal aj Najvyšší súd SR v judikáte R 61/2018. V uvedenom rozhodnutí najvyšší súd vysvetlil, že pri výklade pojmu škoda pre účely ZoPZP treba vychádzať z chápania tohto pojmu v komunitárnom práve, pretože citovaný zákon bol výsledkom transpozície smerníc Európskej únie, ktoré boli nahradené toho času platnou smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES zo 16. septembra 2009 o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a o kontrole plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti. Táto smernica síce nedefinuje pojem škoda, ale z jej textu je zrejmé, že pod týmto pojmom rozumie osobnú ujmu a škodu na majetku, resp. používa slovné spojenie utrpenie „ujmy alebo škody“, či používa pojmy „akákoľvek ujma alebo škoda“ alebo „akákoľvek škoda“, z čoho je zrejmé, že komunitárne právo chápe škodu ako majetkovú a aj nemajetkovú ujmu, resp. za ujmu považuje škodu majetkovú a aj nemajetkovú. Najvyšší súd SR v citovanom rozsudku sp. zn. 6MCdo 1/2016 z 31.07.2017 vychádza z eurokonformného výkladu pojmu škoda na zdraví upraveného v ustanovení § 4 ods. 2 písm. a/ ZoPZP, ktorý je súladný s názorom Ústavného súdu SR prezentovaným v jeho uznesení sp. zn. I. ÚS 474/2016 z 17.08.2016, kde ústavný súd uviedol, že „hoci Súdny dvor Európskej únie viackrát zdôraznil, že nie je oprávnený vykladať ustanovenia vnútroštátneho práva, je zjavné, že ako vnútroštátne právo Českej republiky, tak aj vnútroštátne právo Slovenskej republiky prostredníctvom konkrétnych ustanovení Občianskeho zákonníka umožňuje blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravných nehodách priznať náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá má byť krytá z povinného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel. V Slovenskej republike povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel upravuje zákon č. 381/2001 Z. z., podľa ktorého má aj sťažovateľka (poisťovňa) ako poisťiteľ oprávnenie vykonávať poistenie zodpovednosti na území Slovenskej republiky.“ V neposlednom rade k danej problematike poukázal aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo/247/2019 zo dňa 27.05.2020.

5. Ďalej sa zaoberal námietkou premlčania vznesenou žalovanými, keď žalovaný 1/ mal za to, že uplynula subjektívna premlčacia lehota podľa § 106 Občianskeho zákonníka a podľa žalovaného 2/ došlo k podaniu žaloby oneskorene z dôvodu, že žalobkyne mali vedomosť o vinníkovi dopravnej nehody už dňa 28.01.2016, kedy bolo vydané uznesenie o začatí trestného stíhania ČVS: ORP-643/1-VYS-LV-2015. Konštatoval, že právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch je právom majetkovej povahy, ktoré sa premlčuje. Počiatok plynutia všeobecnej trojročnej premlčacej doby v prípade náhrady za nemateriálnu ujmu je podľa § 101 Občianskeho zákonníka viazaný na okamih, kedy došlo k neoprávnenému zásahu objektívne spôsobilému porušiť alebo ohroziť osobnostné práva fyzickej osoby. Premlčacia doba začína plynúť dňom nasledujúcim po dni, kedy došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv (rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 194/2011 a sp. zn. 5Cdo 278/2007 zo dňa 25.09.2008). Vychádzajúc z uvedeného ustanovenia dospel k záveru, že nárok žalobkýň nie je premlčaný. Neoprávneným zásahom do práv žalobkýň je totiž dopravná nehoda zo dňa 01.11.2015, pri ktorej došlo k úmrtiu syna/vnuka žalobkýň. Premlčacia lehota preto začína plynúť dňom nasledujúcim po dni, kedy k takémuto zásahu došlo. Žalobkyne tak mohli svoj nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch uplatniť po prvý raz dňa 02.11.2015, kedy začala plynúť všeobecná trojročná premlčacia doba, ktorá skončila dňa 02.11.2018. Keďže žaloba bola súdu doručená dňa 24.05.2018, teda včas, námietku premlčania žalovaných posúdil ako nedôvodnú.

6. Vo vzťahu k samotnému nároku žalobkýň na náhradu nemajetkovej ujmy podľa § 15 ods. 1 ZoPZP v spojení s § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka konštatoval, že podľa Občianskeho zákonníka prislúcha ochrana osobnosti každej fyzickej osobe bez ohľadu na pôvod, rasu, národnosť, či sociálne postavenie. Predmetom ochrany je osobnosť človeka vo svojej celistvosti ako nehmotný statok, ktorý patrí konkrétnej fyzickej osobe. Právo na ochranu osobnosti je nescudziteľné a neprevoditeľné, za určitých podmienok ho môžu uplatňovať po smrti fyzickej osoby len najbližší príbuzní (§ 15 Občianskeho zákonníka). Obsahom tohto práva je zákaz akéhokoľvek zásahu, ktorý by bol spôsobilý vyvolať ohrozenie alebo porušenie práv, ktoré sú príkladom uvedené v § 11 Občianskeho zákonníka. Túto ochranu zákon zabezpečuje v

plnom rozsahu aj vtedy, ak sú napadnuté len jednotlivé zložky osobnosti fyzickej osoby (napr. fyzická integrita, občianska česť, meno, podoba človeka, prejavy osobnej povahy a pod.). V občianskom práve platí zásada, že ohrozenie, resp. porušenie čo i len jednej stránky osobnosti človeka je ohrozením, porušením jeho osobnosti ako celku. Ak teda medzi fyzickými osobami existujú sociálne, morálne, citové a kultúrne vzťahy vytvorené v rámci ich súkromného a rodinného života, môže porušením práva na život jednej z nich dôjsť k nedovolenému zásahu do práva na súkromie druhej z týchto osôb. Takýmto protiprávnym zásahom tretej osoby do práva na súkromie, resp. práva na rodinný život môže byť ďalšiemu účastníkovi vzťahu spôsobená taká ujma, ktorá mu čiastočne alebo úplne bráni naplňovať jeho citové potreby, t.j. nemajetková ujma postihujúca inú ako majetkovú sféru osobnosti, sféru osobnostnú, ku ktorej nepochybne patrí aj citová (emocionálna) ujma. Ak dôjde k smrti jedného z členov rodinného vzťahu, pozostalá osoba môže utrpieť citovú ujmu vo forme šoku, smútku zo straty blízkej osoby a takisto aj spoločensva (vzťahu) s blízkou osobou. Osobnosť, ktorá je chránená prostredníctvom všeobecného osobnostného práva, v prípade, ak došlo k zásahu do tohto práva, má možnosť využiť právne prostriedky ochrany osobnosti, ktoré sú exemplifikatívne uvedené v ustanovení § 13 Občianskeho zákonníka. Zásah do emocionálnej sféry fyzickej osoby spôsobený protiprávnym konaním tretej osoby, následkom ktorého je úmrtie blízkej osoby, zakladá právo domáhať sa ochrany osobnosti podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti (uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo/265/2009 zo dňa 17.02.2011). Súd prvej inštancie poukázal na to, že medzi stranami nebola sporná zodpovednosť žalovaného 2/ za dopravnú nehodu a ani to, že v čase dopravnej nehody bolo motorové vozidlo, ktorým bola škoda spôsobená, poistené u žalovaného 1/. Sporný bol samotný nárok žalobkyň na náhradu nemajetkovej ujmy, keďže bolo spochybnené unesenie dôkazného bremena žalobkyňami. Uviedol, že smrť blízkej osoby je nepochybne pre pozostalých príbuzných traumatizujúcou udalosťou. V okamihu spôsobenia smrti fyzickej osoby neoprávneným konaním dôjde k zásahu do jednej z najdôležitejších hodnôt spoločnosti. Medzi blízkymi osobami existujú vzájomné sociálne, morálne, kultúrne a citové väzby vytvorené v rámci ich súkromného a rodinného života, preto ak dôjde k úmrtiu jednej z týchto fyzických osôb zavinením inej osoby, považuje sa takéto konanie za neoprávnený zásah do práva na súkromie ostatných osôb tvoriacich spoločensva. Právo na súkromie totiž zahŕňa aj právo fyzickej osoby vytvoriť a udržiavať vzťahy s inými osobami najmä v citovej oblasti tak, aby fyzická osoba mohla rozvíjať a naplňovať vlastnú osobnosť. V prípadoch, keď došlo k neoprávnenému zásahu do súkromia žalobkyň a chráneného ustanovením § 11 Občianskeho zákonníka, ktorého súčasťou je aj rodinný život, je z objektívneho hľadiska strata jedného z členov spoločensva nenapraviteľnou ujmu, ktorá stíha jeho zostávajúcich členov (rozsudok Okresného súdu Poprad sp. zn. 11C/60/2017 zo dňa 22.05.2019). Poukázal na to, že základnými kritériami určenia výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch v dôsledku neoprávneného zásahu do práva na ochranu osobností sú závažnosť vzniknutej ujmy, ako i okolností, za ktorých k porušeniu práva došlo (ktoré môžu byť významné tak u osoby postihnutej ako aj u osoby, ktorá neoprávnený zásah spôsobila). Výška peňažnej náhrady je predmetom voľnej úvahy súdu, keďže zákon nestanovuje ani rámcové čiastky pre odškodnenie nemajetkovej ujmy. Preto súd musí prihliadať okrem závažnosti vzniknutej ujmy a okolností, za ktorých k porušeniu práva došlo, k naplneniu požiadavky účinného primeraného zadosťučinenia za vzniknutú nemajetkovú ujmu, ale i k požiadavke nezneužívania tohto právneho prostriedku na neprípustné obohacovanie sa. Primeranosť je rozhodujúcim kritériom priznávania odškodnenia, aby bol dosiahnutý účel kompenzácie, inak napriek poskytnutému odškodneniu by sa poškodení mohli naďalej kvalifikovať ako obeť porušenia Dohovoru o ľudských právach. Na strane druhej pri zachovaní proporcionality, výška peňažnej satisfakcie nesmie byť prostriedkom bezdôvodného obohatenia a pôsobiť na škodcu likvidačne. Rozhodujúcim je preto zvažovanie individuálnych okolností prípadu. Výška náhrady nemajetkovej ujmy musí tiež odrážať všeobecne zdieľané predstavy o spravodlivosti (viď rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 14Co/6/2018 zo dňa 29.01.2019). Súd prvej inštancie pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy aplikoval voľnú úvahu, pričom vychádzal z uvedených okolností prípadu. Mal preukázané, že úmrtím zosnulého V. S. v dôsledku dopravnej nehody došlo k pretrhnutiu úzkych rodinných väzieb žalobkyň, čo predstavuje zásah do ich práva na súkromný a rodinný život. Smrťou V. S. bola spôsobená trvalá a neodstrániteľná ujma rodine, ktorú v tomto prípade tvorili žalobkyňa 1/ ako matka a žalobkyňa 2/ ako stará matka. Daná rodina už nebude spĺňať výchovnú, ekonomickú či emocionálnu funkciu, pretože došlo k nenapraviteľnej ujme, ktorú možno zmierniť len priznaním peňažnej satisfakcie. Vykonaným dokazovaním neboli vyvrátené tvrdenia žalobkyň, podľa ktorých došlo k zásahu do ich práva na súkromie, ktoré zahŕňa právo fyzickej osoby vytvoriť a udržiavať vzťahy s inými ľudskými bytosťami, a do práva na súkromný a rodinný život. Pretože smrť syna a vnuka predstavuje zásah do osobnostných práv žalobkyň, do ich citových väzieb a harmonických vzťahov, tento neoprávnený zásah možno hodnotiť ako zásah výraznej intenzity. Pri oboch žalobkyňiach samostatne posudzoval vznik nemajetkovej ujmy

a požadovanú náhradu v peniazoch, a to najmä z dôvodu, že kým žalobkyňa 1/ bola matkou zosnulého, mala len jedno dieťa, s ktorým žila v spoločnej domácnosti, žalobkyňa 2/ bola prarodičom zosnulého. Súd prvej inštancie mal však jednoznačne za to, že u oboch žalobkýň vznikla nemajetková ujma, došlo k zásahu do ich práva na rodinu, a to bez ohľadu na to, že v konaní nepredložili podľa žalovaného 2/ aktuálny dôkaz o ich zdravotnom stave, pokiaľ tvrdili, že majú problémy so spánkom, užívajú lieky proti depresii. Lekársku správu z Psychiatrickej nemocnice Hronovce zo dňa 12.04.2018 považoval za dostatočný dôkaz o psychickom stave žalobkyne 1/ po smrti jej syna. Súd prvej inštancie taktiež považoval výpoveď žalobkýň ako strán sporu za dôveryhodnú a nepochyboval o ich žiali, nesmiernom smútku v dôsledku smrti zosnulého jediného syna/vnuka. Naopak, neprihliadol na tvrdenia žalobkýň ohľadom smútku a následnej smrti L. O., t.j. manžela žalobkyne 2/ a starého otca zosnulého V., pretože uvedená osoba nebola stranou tohto sporu a jeho prípadná ujma neprechádza na žalobkyne. Pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy potom súd s poukazom na § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka prihliadol predovšetkým na závažnosť vzniknutej ujmy, na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, na okolnosti na strane žalovaného 2/ ako vinníka dopravnej nehody, ako aj na strane zosnulého V.. Uviedol, že v konaní bolo nesporné, že žalovaný 2/ - vodič osobného motorového vozidla zapríčinil dopravnú nehodu, keď v dôsledku mikrospánku zišiel z cesty a narazil do stromu. Zohľadnil však aj skutočnosť, že zosnulý a žalovaný 2/ boli kamaráti, spoločne sa aj s ďalšími osobami vybrali na zábavu do Nitry, pričom boli dohodnutí, že žalovaný 2/ zabezpečí ich odvoz. Žalovaný 2/ bežne šoféroval a vozil kamarátov na zábavu, pričom alkohol nepožíval. Z výpovede žalobkyne 2/ bolo zrejmé, že ju zosnulý Peter deň pred tragédiou uistil, že aj vodiča, aj vozidlo budú mať dobré, preto nemusí mať obavy. Napriek tomu, že žalovaný 2/ je mladý človek, ráno o 06.00 hod. cestou domov zo zábavy mal mikrospánok, hoci podľa jeho udania v aute nekúril a necítil ani únavu. Žalovaný 2/ bol za spáchaný prečin usmrtenia a ublíženia na zdraví v trestnom konaní potrestaný, žalobkyniam sa ospravedlnil tak pred súdnym konaním, ako i na pojednávaní dňa 25.02.2020, vyjadril úprimnú ľútosť. On sám v dôsledku nehody utrpel vážne poranenia s doživotnými následkami. Rovnako prihliadal na to (čo medzi stranami nebolo sporné), že vozidlo žalovaného 2/ bolo vybavené bezpečnostnými pásmi a napriek upozorneniu žalovaného 2/ zosnulý V. bezpečnostný pás nepoužil. Z tohto dôvodu, keď zosnulý V. mal v čase nehody 20 rokov, bol teda spôsobilý na posúdenie bezpečnosti jazdy so žalovaným 2/, ako i prípadných následkov porušenia zákonnej povinnosti byť pripútaný bezpečnostným pásmom, zistil zavinenie aj na strane zosnulého. Poukázal, že je nepochybné, že smrť blízkej osoby je možné ťažko vyčíslieť peniazmi, a teda určiť ekvivalentnú náhradu. V takomto prípade náhrada nemajetkovej ujmy predstavuje len určitú satisfakciu, ktorej úlohou je iba do istej miery odškodniť stratu pozostalým, resp. zmierniť následky neoprávneného zásahu do práva na súkromie a rodinný život. S prihliadnutím na okolnosti, za ktorých došlo k dopravnej nehode, na okolnosti na strane žalovaného 2/ (zavinenie, ale aj následné odsúdenie, ospravedlnenie sa žalobkyniam), okolnosti na strane zosnulého (nepoužitie bezpečnostného pásu), vek zosnulého v čase nehody a jeho vzťah k žalobkyniam, to, že došlo k zásahu do rodinných vzťahov žalobkýň, úmrtie jediného syna a vnuka bolo pre nich traumatizujúce, zažívali smútok, podľa § 11 a § 13 Občianskeho zákonníka v spojení s § 4 ods. 1 písm. a/ a § 15 ods. 1 ZoPZP priznal žalobkyni 1/ ako matke náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 15.000 eur a žalobkyni 2/ ako starej matke 5.000 eur. Dal do pozornosti, že v prípade straty dieťaťa a súrodenca za situácie neexistencie závažných okolností vedúcich či už k zvýšeniu alebo zníženiu náhrady nemajetkovej ujmy, primeranou, zodpovedajúcou ustálenej súdnej praxi sa považuje náhrada nemajetkovej ujmy približne na úrovni 20.000 eur pri strate dieťaťa a 10.000 eur pri strate súrodenca (viď rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 7Co/9/2019 z 30.05.2019). Pretože vychádzal aj zo zásady primeranosti, tak, aby bol dosiahnutý účel kompenzácie, zároveň určil existenciu závažných okolností vedúcich práve k zníženiu náhrady nemajetkovej ujmy, súd prvej inštancie žalobkyniam nepriznal náhradu nemajetkovej ujmy v požadovanej výške, ale vo výške, ktorú považoval za primeranú. Pokiaľ ide o rozdiel v priznanej sume, súd pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy vychádzal zo vzťahu rodič - syn a prarodič - vnuk, v dôsledku ktorého priznané sumy odstupňoval. Kým žalobkyňa 2/ ako stará matka po smrti vnuka nezostala sama, pretože má dcéru (žalobkyňu 1/), naopak žalobkyňa 1/ stratila svojho jediného potomka, pričom blízky citový vzťah matky a dieťaťa je mimoriadne dôležitý. U oboch žalobkýň však predstavovala neočakávaná smrť blízkej osoby mimoriadnu udalosť s nenapraviteľným následkom, v prípade ktorej je preto morálna satisfakcia nepostačujúca. Žalobkyni 1/ teda priznal náhradu nemajetkovej ujmy v sume 15.000 eur a žalobkyni 2/ v sume 5.000 eur, keď takto určenú výšku náhrady nemajetkovej ujmy považoval za primeranú vo vzťahu k závažnosti vzniknutej ujmy a okolnostiam, za ktorých došlo k porušeniu práva žalobkýň, a prihliadnuc na zásadu primeranosti a proporcionality. Vo zvyšnej časti žalobu zamietol. Uviedol, že zásadu proporcionality aplikoval najmä na žalovaného 2/, ktorý je mladým človekom, ktorý sa žalobkyniam viackrát ospravedlnil, sám má

zranenia na celý život, a taktiež bude musieť žiť s vedomím, že zapríčinil smrť svojmu kamarátovi, pritom žalovaná suma 45.000 eur by bola preňho likvidačná. Rovnako poznamenal, že takáto náhrada nemajetkovej ujmy nemá slúžiť ako odbremenenie od prípadných dlhov, ale na reparáciu vzniknutej ujmy. Žalovaného 1/ - titulom škody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla, ktoré bolo u neho v čase nehody povinne zmluvne poistené, a žalovaného 2/ ako vinníka nehody súd zaviazal na zaplatenie sumy 15.000 eur a 5.000 eur tak, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu jeho plnenia povinnosť druhého žalovaného. Žalobkyne síce žiadali zaviazat' žalovaných na plnenie spoločne a nerozdielne, súd prvej inštancie ale vychádzal z ustanovenia § 76 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C.s.p.“) a ZoPZP, z ktorého nevyplýva, že by predmet konania nemohol byť prejednaný a rozhodnutý samostatne proti každému zo žalovaných. Preto medzi žalovanými ide o pasívne spoločenstvo samostatných spoločníkov. Súd prvej inštancie doplnil, že nevykonal žalovaným 2/ navrhované dokazovanie vyžiadanim si znaleckého posudku vyhotoveného v trestnom konaní vedenom na Okresnom súde Levice sp. zn. 3T/126/2017 za účelom preukázania, že zvýšenú rýchlosť vedenia vozidla nemožno považovať za príčinu, a to z dôvodu zásady hospodárnosti konania, ako i s poukazom na koncentráciu konania, keďže žalovanému 2/ nič nebránilo, aby daný dôkaz predložil už napríklad v rámci vyjadrenia sa k žalobe. Okrem toho takýto dôkaz taktiež nepovažoval za relevantný za účelom posúdenia výšky náhrady nemajetkovej ujmy. Uviedol, že z rovnakého dôvodu sa nezaoberal žalobkyňami preloženými kópiami fotografií na pojednávaní dňa 16.06.2020.

7. Žalobu zamietol aj v časti, v ktorej žalobkyne žiadali určiť, že žalovaný 2/ zasiahol do ich práva na súkromie a rodinný život. V tejto časti považoval žalobu za nedôvodnú a nadbytočnú, keď otázka zásahu do osobnostných práv žalobkýň, a teda vzniku nemajetkovej ujmy, bola vyriešená v súvislosti so žalobou o zaplatenie. Uviedol, že zaviazaním žalovaných na plnenie znamená, že vyhodnotil konanie žalovaného 2/ ako zásah do ich osobnostných práv, preto nebolo potrebné uvedené osobitne konštatovať vo výroku rozsudku.

8. O náhrade trov konania súd prvej inštancie rozhodol podľa zásady úspechu v zmysle § 255 ods. 1 C.s.p. Poukázal na to, že aj keď žaloba bola sčasti zamietnutá, jej predmetom boli nároky, ktorých výška plnenia závisela len od úvahy súdu. Žalobkyne je potrebné považovať za plne procesne úspešné, keďže mali plný úspech čo do základu uplatneného nároku a súčasne výška plnenia vyplývajúca z tohto ich procesného úspechu závisela výlučne od úvahy súdu (napr. rozsudok Krajského súdu v Trnave sp. zn. 10Co/191/2017, rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 2Co/141/2018). Vzhľadom na uvedené súd prvej inštancie žalobkyniam priznal nárok na náhradu trov konania voči žalovaným v rozsahu 100%. Doplnil, že o výške náhrady trov konania sa rozhodne samostatným uznesením po právoplatnosti napadnutého rozsudku, pričom pri určení výšky náhrady trov konania bude vychádzať z prisúdenej istiny vo vzťahu k jednotlivým žalobkyniam. O povinnosti žalovaných zaplatiť súdny poplatok rozhodol podľa § 2 ods. 2, § 4 ods. 2 písm. j/, položky 7b písm. b/ zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov.

9. Proti tomuto rozsudku podal žalovaný 2/ odvolanie a to proti výrokom I. a II. a súvisiacim výrokom IV. a V., z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. b/, d/, e/, f/ a h/ C.s.p. Žiadal, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalobu v celom rozsahu zamietne a prizná mu voči žalobkyniam nárok na náhradu trov konania alebo alternatívne, aby tento rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Navrhol tiež, aby mu odvolací súd priznal voči žalobkyniam nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu. Namietal, že súd prvej inštancie na základe nesprávne zisteného skutkového stavu danú vec nesprávne právne posúdil, v dôsledku čoho je rozsudok nesprávny, nespravodlivý a nezákonný; zároveň postupom súdu prvej inštancie došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivé súdne konanie a tiež spravodlivé súdne rozhodnutie, keď sa v odôvodnení svojho rozhodnutia nevysporiadal so všetkými jeho námietkami a nevykonal ním navrhovaný dôkaz. Podľa jeho názoru súd prvej inštancie pri určení výšky náhrady škody neprihliadol na všetky okolnosti prípadu, pričom nemajetkovú ujmu vyčíslenú na 15.000 eur a 5.000 eur považoval za neprimerane vysokú. Namietal tiež súvisiaci výrok o trovách konania a jeho povinnosť uhradiť súdny poplatok. Poukázal na to, že súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že predmetné nároky žalobkýň na náhradu nemajetkovej ujmy sú dôvodné, nakoľko smrť blízkej osoby je nepochybne pre pozostalých príbuzných traumatizujúcou udalosťou. Z vykonaného dokazovania mal preukázané, že zomrelý V. S. mal s matkou, ako aj starou matkou silné citové väzby. On mal však za to, že konajúci súd nedostatočne skúmal vzťah a intenzitu vzťahu medzi zosnulým a žalobkyňami, pričom pri posudzovaní tohto vzťahu vychádzal len zo subjektívnych tvrdení žalobkýň,

ktoré boli počas celého konania žalobkyňami fabulované a preexponované za účelom dosiahnutia žalobou uplatňovaného nároku. Svedčí o tom aj to, že žalobkyňa 1/ na pojednávaní dňa 21.01.2020 uviedla, že zomrelý odišiel pracovať do ČR, pričom domov chodil po 10 dňoch, zatiaľ čo žalobkyňa 2/ na pojednávaní dňa 25.02.2020 uviedla, že vnuk k nej chodil každý víkend a každý sviatok. Žalovaný 2/ na túto nezrovnalosť upozornil vo svojom vyjadrení datovanom dňa 06.03.2020. Súd prvej inštancie sa s touto jeho námietkou nijako nezaoberal a ani v odôvodnení rozhodnutia neuviedol, ako sa s ňou vyporiadal, v dôsledku čoho došlo k porušeniu práva žalovaného 2/ na spravodlivé súdne konanie a rozhodnutie. Podľa neho ide o podstatnú skutočnosť pre posúdenie vzťahu zomrelého a žalobkyň pred nehodovou udalosťou, keďže na to, aby bolo možné priznať nárok na náhradu nemajetkovej ujmy pri usmrtení inej osoby, musí medzi dotknutými a zomrelou osobou preukázateľne existovať kvalifikovaný, konkrétny blízky osobný citový vzťah. Žalobkyne tvrdili, že medzi nimi a zosnulým existoval silný a pevný citový vzťah, trávili spolu maximum času a venovali sa spoločne rôznym aktivitám, avšak tieto tvrdenia sa dostávajú do rozporu s ich ďalším tvrdením, a to že zomrelý ponechal štúdium na vysokej škole a odišiel pracovať do ČR, odkiaľ sa vracal domov len každých 10 dní. Nakoľko zomrelý pracoval v ČR, kde sa tým pádom aj prevažnú väčšinu času musel zdržiavať, nemohli žalobkyne so zomrelým tráviť toľko času a venovať sa spoločne aktivitám, ako to pred súdom tvrdili. Poukázal na to, že v čase dopravnej nehody, napriek tomu, že zomrelý pracoval mimo SR a jeho osobný kontakt s rodinou bol obmedzený, namiesto toho aby strávil prebiehajúce sviatky so žalobkyňami, uprednostnil čas strávený s kamarátmi, s ktorými sa rozhodli ísť na halloweenskú zábavu. Uviedol, že z odôvodnenia napadnutého rozsudku vyplýva, že súd prvej inštancie mal vznik nemajetkovej ujmy u žalobkyň preukázaný, bez ohľadu na to, že v konaní nepredložili dôkaz o ich zdravotnom stave, pokiaľ tvrdili, že majú problémy so spánkom, užívajú lieky proti depresii. Súd prvej inštancie považoval za dostačujúci dôkaz o psychickom stave lekársku správu zo dňa 12.04.2018. Žalobkyne však svoju traumu odôvodňovali práve zhoršeným zdravotným stavom, pretrvávajúcimi depresiami a úzkosťami a súvisiacou potrebou užívania liekov (s vedľajšími účinkami, pre ktoré žalobkyňa údajne nemohla šoférovať a pracovať). Namietal, aj s odkazom na jeho predchádzajúceho výhrady, že jediná predložená lekárska správa zo dňa 12.04.2018 nebola v čase rozhodovania súdu aktuálna. Uviedol, že žalobkyňa 1/ nepredložila aktuálnu lekársku správu, z ktorej by vyplývala konkrétna diagnóza a potreba užívania liekov alebo iných liečiv. V konaní tak nebol predložený dôkaz o tom, že žalobkyňa 1/ v súčasnosti užíva lieky a už vôbec nie lieky, ktoré by jej svojou silou a účinkami spôsobovali problémy so šoférom. Žalobkyňa 1/ a ani žalobkyňa 2/ nepredložili žiaden dôkaz o tom, že tieto sú pre svoj zdravotný stav nútené užívať lieky a ani nepreukázali samotnú skutočnosť, či lieky naozaj užívajú alebo či za týmto účelom majú lieky predpisované. Argument žalobkyne 2/, že lieky, ktoré užívajú sú voľno-predajné považoval za nedostačujúci a nerelevantný, keďže už len z logického hľadiska, voľno-predajné lieky nemôžu mať také vedľajšie účinky, ako boli popisované žalobkyňami a zároveň voľno-predajné lieky svojimi účinkami neslúžia na liečenie alebo zmierňovanie diagnóz týkajúcich sa psychických problémov, ktoré si vyžadujú špeciálne lieky a medikamenty, ktoré sú zásadne predpisované odbornými lekármi a ich užívanie vyžaduje pravidelné kontroly u lekára. Žalobkyne tak podľa jeho názoru nepreukázali, že by potrebovali pravidelnú lekársku starostlivosť alebo že by z dôvodu svojich zdravotných ťažkostí navštevovali a boli vedené v odborných ambulanciách. Rovnako nepreukázali užívanie liekov a ani to, že užívanie liekov je im pre zdravotný stav odporúčané či už všeobecným alebo odborným lekárom. Namietal tiež, že súd prvej inštancie napriek tomu, že odôvodnení rozsudku uviedol, že výška peňažnej satisfakcie nesmie byť prostriedkom bezdôvodného obohatenia a pôsobiť na škodcu likvidačne a náhrada nemajetkovej ujmy nemá slúžiť ako odbremenenie od prípadných dlhov, tieto závery pri určení výšky nemajetkovej ujmy nezohľadnil. Žalovaný 2/ uviedol, že si je plne vedomý tragickej udalosti, ktoré sa stala a pri ktorej zomrel nielen syn a vnuk žalobkyň, ale aj jeho kamarát, avšak na základe priebehu konania a vyjadrení žalobkyň možno vyvodit' dôvodný a opodstatnený záver o tom, že nárok uplatnený žalobkyňami je účelový a má slúžiť na pokrytie dlhov žalobkyň, na ktoré počas konania opakovane poukazovali a ktoré deklarovali. Poukázal na časti odôvodnenia napadnutého rozsudku (7.1 a 15.) uvádzajúce vyjadrenie žalobkyne 1/ že po smrti syna zostala sama na úhradu nákladov domácnosti, nevládala chodiť do práce a do dnešného dňa nemá žiadny trvalý príjem. Ďalej uviedla, že žije sama a má veľké finančné problémy, keďže je sama na domácnosť, musela si zobrať pôžičky, ktoré musí splácať a do dnešného dňa si nenašla zamestnanie. Rovnako žalobkyňa 2/ uviedla, že po nehode svojho vnuka sa zadlžila a v jej práci nastali problémy. Aj samotná skutočnosť, že žalobkyne si nárok na náhradu nemajetkovej ujmy uplatnili až 3 roky po dopravnej nehode podľa neho naznačuje účelovosť a špekulatívnosť na ich strane. Poukázal na svoju výpoveď v konaní, že so žalobkyňou 1/ bol po dopravnej nehode v kontakte a ona samotná sa pri ich osobnom stretnutí vyslovila, že od neho nič nepožaduje a požadovať nebude. Žalobkyňa 1/ a žalobkyňa 2/ tvrdili, že po smrti syna a vnuka

skončili bez práce a zadlžili sa. Napriek tomu však z dokazovania vyplynulo, že žalobkyňa 1/ po smrti syna bola na zahraničnej dovolenke a aj naďalej cestovala, rovnako tak žalobkyňa 2/, ktorá sa počas výsluchu sama vyjadrila, že po smrti vnuka „pochodila celý svet.“ Považoval za paradoxné, že žalobkyne kvôli strate syna a vnuka trpeli depresiami, nemohli pracovať a venovať sa doterajším aktivitám, ale na druhej strane im táto trauma nebránila v cestovaní, na ktoré museli nepochybne vynaložiť aj finančné prostriedky, ktoré im teraz chýbajú, a ktorých nedostatok používajú ako zásadný a primárny argument pri uplatňovaní svojho nároku voči žalovanému 2/. Určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy je na voľnej úvahe súdu, pričom by mal zohľadňovať, že peňažná satisfakcia nie je reparáciou, ale má slúžiť len k zmierneniu následkov ujmy a vychádzať z osobitostí konkrétneho prípadu. V danom prípade, aj keď konajúci súd nepriznal žalobkyniam nimi uplatnený nárok v celom rozsahu a tento ponížil na sumu vo výške 15.000 eur a 5.000 eur, je podľa jeho názoru nesprávne a neprimerane ustálená výška priznanej nemajetkovej ujmy žalobkyniam. Uviedol, že je mladý človek, ktorý má pred sebou celý život, pričom výška náhrady nemajetkovej ujmy, ktorá bola žalobkyniam súdom prvej inštancie priznaná, je pre neho likvidačná. Nevlastní ani hnuiteľný ani nehnuteľný majetok vyššej hodnoty, a teda nie je v jeho možnostiach a schopnostiach žalobkyniam priznanú sumu zaplatiť. V prípade potvrdenia povinnosti žalovaného uhradiť žalobkyniam nemajetkovú ujmu spolu vo výške 20.000 eur odvolacím súdom, nebude túto sumu schopný uhradiť a pri jej vymáhaní žalobkyňami sa žalovaný dostane do takej životnej situácie, ktorá bude mať na neho nepochybne nepriaznivý tak majetkový, ako aj sociálny dopad. Uviedol, že si je vedomý toho, že určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy je na voľnej úvahe súdu a aktuálna právna úprava nevymedzuje limity pre jej vyčíslenie, avšak súdom stanovenú výšku nemajetkovej ujmy pri zohľadnení všetkých okolností zásahu do osobnostných práv žalobkýň a okolností smrti zomrelého pri dopravnej nehode nepovažuje za primeranú a adekvátnu, a teda vo vzťahu k nemu samotnému je jej výška vysoká, až likvidačná. Svoju námietku voči výške súdom určenej náhrady nemajetkovej ujmy opieral aj o súdnu prax, kedy sú súdmi v obdobných prípadoch priznávane náhrady v nižších výškach. Poukázal na to, že Krajský súd v Banskej Bystrici sa rozhodnutím č. k. 14Co/332/2007 zo dňa 12.02.2007, stotožnil so súdom prvej inštancie vo výške určenej náhrady nemajetkovej ujmy, kedy rozsudkom Okresného súdu Žiar nad Hronom č.k. 13C/87/2006-113 zo dňa 16.08.2007, uložil súd povinnosť žalovanému zaplatiť žalobcom náhradu nemajetkovej ujmy každému vo výške 6.638,78 eur. Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom č.k. 16Co/1009/2014-637 zo dňa 17.12.2015, rovnako potvrdil rozsudok Okresného súdu Lučenec, č.k. 17C/80/2011-567 zo dňa 13.05.2014, ktorým súd prvej inštancie zaviazal žalovaného na náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 10.000 eur v prospech žalobkyne (matky zomrelého syna). Okresný súd Lučenec v rozsudku č.k. 17C/80/2011-567 zo dňa 13.05.2014, okrem iného konštatoval, že „za určitú satisfakciu možno považovať už samotné rozhodnutie v trestnom konaní, ktorým súd odsúdil žalovaného za spáchanie daného skutku.“ Dal do pozornosti, že v jeho prípade súd prvej inštancie skutočnosť, že bol v trestnom konaní odsúdený, zohľadnil, avšak ako okolnosť pripadajúcu na jeho ľarchu. V rámci určenia výšky nemajetkovej ujmy tak súd prvej inštancie na jeho odsúdenie v trestnom konaní nesprávne neprihliadol ako na čiastočnú satisfakciu žalobkýň. V tejto súvislosti poukázal na časť odôvodnenia vyššie poukazovaného rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici č.k. 16Co/1009/2014-637 zo dňa 17.12.2015, ktorý konštatoval: V tomto smere je potrebné poukázať n na rozhodovaciu činnosť Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorý v niektorých prípadoch porušenia osobnostných práv dospel k záveru, že dostatočným zadosťučinením je samotné konštatovanie porušenia práva, pričom v iných prípadoch okrem záveru o porušení tohto práva súčasne priznal sťažovateľom i náhradu nemajetkovej ujmy. Majúc na zreteli jednotlivé aspekty danej veci a ich vzájomnú súvislosť, odvolací súd dospel k záveru o primeranosti súdom prvého stupňa prisúdenej náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorá zohľadňuje nedbanlivostný charakter protiprávneho konania odporcu 2/, okolnosti za ktorých k nemu došlo, avšak aj na postoj odporcu 1/ k prejednávanej veci. Žalovaný 2/ namietal tiež nevykonanie navrhovaného dôkazu -pripojenie trestného spisu, ktoré súd prvej inštancie odôvodnil hospodárnosťou konania aj s poukazom na koncentráciu konania. On mal za to, že návrh na vykonanie tohto dôkazu bol daný včas a v priebehu konania, kedy vyplynula potreba vyvrátiť tvrdenie žalobkýň, že príčinou dopravnej nehody bola rýchlosť, ktorou mal žalovaný 2/ viesť motorové vozidlo. Taktiež sa nestotožňoval s výrokom o trovách konania priznaných žalobkyniam v celom rozsahu, aj napriek tomu, že súd žalobu žalobkýň v časti zamietol, a tiež so súvisiacim výrokom o povinnosti žalovaných uhradiť súdny poplatok. Mal za to, že pri rozhodovaní o trovách konania postupoval súd prvej inštancie nesprávne, keď neaplikoval zásadu úspechu v spore. C.s.p. už totiž neobsahuje ustanovenie, ktoré by napríklad pri spore o ochranu osobnosti umožňovalo priznávať nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu aj napriek nepriznaniu celej nárokovanej peňažnej náhrady s odôvodnením, že strana konania bola úspešná čo do základu sporu. Bol toho názoru, že vzhľadom na právne zastúpenie žalobkýň, kedy právny zástupca má poznať aspoň bežnú judikatúru v žalovanej veci

a nenadhodnocovať hodnotu sporu, mal súd v konečnom dôsledku vo výroku súdu o trovách konania nepriznať nárok žiadnej zo strán alebo tento posudzovať podľa zásady úspechu.

10. K odvolaniu žalovaného 2/ sa vyjadrili žalobkyne, ktoré navrhli, aby odvolací súd jeho odvolanie zamietol. K námietke žalovaného 2, že neuviedli rovnaký časový interval, počas ktorého chodil zosnulý V. domov z práce v ČR, nakoľko jedna uviedla, že chodil domov po 10 dňoch a druhá, že chodil domov každý víkend, uviedli, že tento rozpor v tvrdeniach, ktorý predstavuje 3 dni, nie je a ani nemôže byť nikým, kto je schopný čo i len najmenšieho náznaku citu či lásky voči inému, vnímaný ako fabulované či preexponované tvrdenie. Uviedli, že je to len jasným preukázaním, že ich výpovede neboli nijak dopredu namemorované a vychádzali z hĺbok ich duší, pričom jednej z nich pripadala tá doba, keď Peter chodil domov inak ako druhej. Určite táto mierna odchýlka v časovej periodicite nemala viesť k zmätočnej situácii a bola len dôsledkom emotívnych a veľmi bolestivých spomienok, ktoré sa im počas výsluchu vracali ako kruté trne do ich sŕdc. Následné odvolacie tvrdenia žalovaného 2/ označili za nehumánne a surové útoky na ne, v ktorých sa žalovaný 2/ snaží spochybniť úprimný a láskyplný vzťah medzi matkou, starou mamou a synom len preto, že syn odišiel pracovať do ČR a počas haloweenskej noci šiel na zábavu, čo považovali za ten najneľudskejší spôsob útoku na ne, pričom každý, kto má dieťa vie, že rodič aj starý rodič spraví všetko preto, aby jeho dieťa či vnúča bolo šťastné a nebude mu v tomto šťastí brániť, aj keby to malo znamenať, že si syn či vnuk vyberie prácu v inej krajine alebo chce ísť večer po návrate z práce na diskotéku s kamarátmi. Kládli otázky, či jasný prejav lásky medzi synom a matkou znamená, že musí byť syn 24 hodín denne v prítomnosti svojej mamy, resp. či sa meria vzťah a jeho intenzita počtom hodín denne strávených s tým iným človekom tak, ako to žalovaný 2/ tvrdil. Podľa ich názoru určite nie, láska je predsa niečo, čo nie je potrebné tomu druhému dokazovať a neustále preukazovať, je to niečo, čo človek cíti a nosí hrdo v sebe. Ako jasné preukázanie intenzity ich vzťahu bolo, že práve pripravovala raňajky pre svojho jediného vnuka, ako bolo preukázané počas jej výsluchu, keď jej v to kruté ráno prišli príslušníci policajného zboru oznámiť, že svojho vnuka už žiaľ nikdy viac neuvidí, nakoľko zahynul počas dopravnej nehody, ktorú spôsobil práve žalovaný 2/ svojím neohľadupným správaním sa. Pokiaľ žalovaný 2/ považoval ich tvrdenia o potrebe pravidelnej lekárskej starostlivosti, resp. potreby užívania liekov, za nepreukázané, upozornili na skutočnosť, že osudnej noci, kedy prišli o svojho jediného syna a jediného vnuka prešlo už takmer 5 rokov a sú samoživiteľky, potrebujú existovať, fungovať a aj pracovať ďalej, nakoľko ich účty nemá kto iný platiť, jedine ony. Z tohto dôvodu si nemôžu dovoliť byť neustále pod silnými liekmi či byť v pravidelnej lekárskej starostlivosti. Snažia sa zo všetkých síl, aby ich život išiel ako tak ďalej, keďže, keby brali antidepresíva, neboli by schopné výkonu práce, čo si nemôžu dovoliť. Taktiež nesúhlasili s tvrdením žalovaného 2/, že voľno-predajné lieky neslúžia na liečenie alebo zmiernenie diagnóz, ide len o jeho ničím nepreukázané tvrdenie, a teda je to tvrdením voči tvrdeniu ich, ktoré sa zo všetkých síl snažia vrátiť svoje životy ako tak späť do koľají, v akých boli pred 5 rokmi, hoci už teraz bez zosnulého V. ako aj jeho starého otca. Čo sa týka výšky priznanej nemajetkovej ujmy, súhlasili so súdom prvej inštancie, že základnými kritériami určenia výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch v dôsledku neoprávneného zásahu do práva na ochranu osobností sú závažnosť vzniknutej ujmy, ako i okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Poukázali na závery súdu prvej inštancie týkajúce sa zisteného zásahu do ich práva na súkromný a rodinný život a jeho intenzity, ako aj na to, že napriek tomu, že súd prvej inštancie za zodpovedajúcu ustálenú súdnu prax považoval náhradu nemajetkovej ujmy približne na úrovni 20.000 eur pri strate dieťaťa a 10.000 eur pri strate súrodenca (rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 7Co/9/2019 zo dňa 30.05.2019), neriadil sa tým. Na preukázanie právnej praxe v SR týkajúcej sa výšky nemajetkovej ujmy v prípade smrti dieťaťa v poukázali na rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/92/2015, Krajského súdu v Nitre sp. zn. 5 Co/264/2017 a sp. zn. 6Co/176/2016, Krajského súdu v Prešove sp. zn. 17Co/212/2015 a sp. zn. 7Co/137/2018, Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 4Co 470/2011, Krajského súdu v Trnave sp. zn. 24Co 479/2012 a Okresného súdu Čadca sp. zn. 14C 31/2010. Mali za to, že vyššie uvedenými faktami jednoznačne vyvrátili všetky žalovaným 2/ predložené tvrdenia a tiež, že súdom prvej inštancie určená výška nemajetkovej ujmy je neprimerane nízka a má byť navýšená minimálne na výšku aká je v našej krajine za posledné roky súdnou praxou zaužívaná. Uviedli, že spôsob akým žalovaný 2/ získa a následne uhradí nemajetkovú ujmu je na pleciach samotného žalovaného 2/, nakoľko ani on sa nezamýšľala nad tým, ako majú žalobkyne žiť svoje životy ďalej bez pozostalého V..

11. Na vyjadrenie žalobkýň k jeho odvolaniu písomne reagoval žalovaný 2/, ktorý ich nárok naďalej považoval za nedôvodný a neprimeraný, z ktorého dôvodu trval na svojom odvolaní a námietkach v ňom uvedených. Nesúhlasil s tým, že jeho vyjadrenia v odvolaní sú kruté, neľudské či nehumánne. Dal do pozornosti, že tragická udalosť negatívne zasiahla aj jeho samotného, keďže zosnulý bol jeho

dobrým kamarátom. Plne si uvedomuje, že žalobkyne prišli o syna a vnuka, čo ho nesmierne mrzí a za nehodu, ktorá sa stala, sa aj viackrát ospravedlnil a prejavil úprimnú ľútosť. Žalobkyne však opomínajú, že medzi stranami sporu je vedené súdne konanie, v ktorom sa logicky bráni, v čom mu v civilnom procese založenom na spravodlivosti a rovnosti strán nemôže byť bránené a žalobkyne by túto skutočnosť mali akceptovať. Navyše tento súdny spor iniciovali práve ony, ktoré tak museli rátať s tým, že v priebehu konania sa v ich pamäti budú oživovať spomienky a prejednávajú nepríjemné skutočnosti. Podľa jeho názoru sú ich vyjadrenia emocionálne až expresívne, pričom opomínajú vecnú a hmotnoprávnu stránku ich nároku, ktorý je predmetom tohto sporu. Tvrdenia žalobkýň v súvislosti s potrebou lekárskej starostlivosti, že sú samoživiteľkami, potrebujú existovať a fungovať, z dôvodu čoho si nemôžu dovoliť byť pod silnými liekmi či byť v pravidelnej lekárskej starostlivosti, považoval za účelové a nepreukázané. Pokiaľ nesúhlasili s jeho tvrdením vo vzťahu k voľno-predajným liekom, uviedol, že však netvrdí, ako to podsúvajú žalobkyne, že voľno-predajné lieky neslúžia na liečenie či zmierňovanie diagnóz, ale poukazoval na skutočnosť, že voľno-predajné lieky nemajú také účinky (vedľajšie účinky liekov, na ktoré sa odvolávali žalobkyne, v dôsledku ktorých neboli údajne schopné fungovať alebo napríklad šoférovať, pracovať), ako lieky viazané na lekársky predpis, nakoľko nie sú viazané na lekársky predpis a pri ich užívaní nie je potrebný lekársky dohľad. Domnieval sa, že ak by zdravotný stav žalobkýň bol skutočne taký, ako ho opisovali a užívali silné lieky, ako to tvrdili, vedeli by tieto skutočnosti preukázať či už výpismi zo zdravotnej dokumentácie, výpismi liekov, ktoré užívali a podobne. Rovnako nesúhlasil s vyjadreniami žalobkýň týkajúcimi sa priznanej výšky nemajetkovej ujmy, ktorú považoval za neprimerane vysokú a neodzrkadľujúcu okolnosti daného prípadu.

12. K uvedenej reakcii žalovaného 2/ sa následne vyjadrili žalobkyne. Uviedli, že ich veľmi blízky vzťah s V. bol počas ich výpovedí ako aj fotografiami z ich spoločného života, tvoriacimi prílohu žaloby, dostatočne preukázaný. Matka zosnulého na súde prezentovala vlastnoručne vyrobenú knižku, kde dokumentuje život syna od narodenia do 18-teho roku, ktorú vyrobila synovi k jeho 18-tym narodeninám. Kópiu doložila do spisu. Na druhej strane je zosnulý na fotke za svojimi obľúbenými bicími s veľkým úsmevom, pod ktorým napísala matka motto, ako svojho milovaného syna vnímala: „Mám niečo, čo má ženie vpred a nedá sa zničiť. Chuť do života!“. Toto zachytáva útržok tejto tragédie, ktorej celkový rozmer a dopad na život matky nie je možné opísať slovami, zmerať, alebo inak uchopiť a priblížiť súdu tak, aby bola vnímateľná zmyslovými orgánmi. Podľa nich sa práve túto skutočnosť sa snaží žalovaný 2/ využiť vo vlastný prospech. Zákon je ale nutné aplikovať nielen s ohľadom na základné ľudské hodnoty a etické princípy, medzi ktoré patrí aj úcta, rešpekt, empatia a pochopenie bolesti rodiča a prarodiča, ktorý stratí jediné dieťa, ale aj s ohľadom na ústavné práva podľa čl. 16 a 42 Ústavy, ktoré garantujú nedotknuteľnosť súkromného života, ochranu rodiny a rodičovstva. Všetky tieto práva boli nezvratne zničené. Z vyjadrenia žalovaného 2/ tiež vyplýva, že pokiaľ nie sú obe už viac ako päť rokov od úmrtia V. na liekoch či pod pravidelným dohľadom lekára špecialistu, nemohlo dôjsť v prípade smrti ich jediného syna a vnuka k ujme na ich psychickom zdraví. Upozornili, že neexistuje žiadny kódex, či systém pravidiel, podľa ktorých sa má trúchliaci človek správať, každý sa pokúša zvládnuť smútok svojím spôsobom, pričom žiadny z tých spôsobov nemôže byť nikým odsúdený ako nedostatočný. Ujma na psychike človeka sa taktiež prejavuje rôzne a zároveň zanecháva rôzne stopy na každom jednom z nás. Akákoľvek snaha prekonať „nikdy nekončiaci smútok“ zo straty jediného syna či jediného vnuka je vítaná a nemôže byť ani najmenších pochyb, že takáto strata nezanechá stopu na psychickom zdraví pozostalého. Každý rodič ako aj starý rodič vidí vo svojom dieťati nádej, pokračovanie rodiny či tradície a predovšetkým lásky a v prípade, že o toto najsilnejšie puto príde tak nečakane, ako sa tomu stalo im, je tá ujma na psychickom zdraví tak devastačná, ako si nevie nik iný predstaviť, jedine ten, kto niečím takým už prešiel.

13. Žalovaný 1/ podal odvolanie proti rozsudku súdu prvej inštancie taktiež proti výrokom I., II. IV. a V. a to z dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. h/ C.s.p., že napadnuté rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Žiadal, aby odvolací súd rozsudok zmenil tak, že žalobu proti nemu zamietne. Namietal, že súd prvej inštancie vo vzťahu k nemu neprávne posúdil otázku premlčania škodových nárokov žalobkýň. Poukázal na to, že žalobou zo dňa 24.05.2018 sa žalobkyne domáhali zaplatenia sumy v súčte vo výške 45.000 eur z titulu ochrany osobnosti, keďže im bola spôsobená nemajetková ujma zavineným konaním žalovaného 2/, ktorý spôsobil dňa 01.11.2015 dopravnú nehodu, v dôsledku ktorej došlo sprostredkovane k zásahu do osobnostných práv žalobkýň. On bol v čase predmetnej dopravnej nehody poisťovateľom vozidla, ktoré viedol žalovaný 2/, a ktorým bola spôsobená nehoda, a to podľa ZoPZP. Žalobkyne sa v konaní domáhali nároku podľa ustanovení § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka a súd prvej inštancie žalobe čiastočne vyhovel. Po tom, ako konštatoval jeho pasívnu vecnú legitimitáciu, keďže nárok na nemajetkovú ujmu výlučne z dôvodu vývoja judikatúry subsumoval pod

škodu, mal za to, že nárok žalobkyní premlčaný nie je, čo on považoval za nesprávne. Uviedol, že pokiaľ sa teoreticky pripustí, že pod pojem škody na zdraví podľa ZoPZP subsumujeme aj nemajetkovú ujmu pozostalých, potom tieto nároky treba ako škodu posudzovať v celku. Uvedené sa podľa jeho právneho názoru v celom rozsahu vzťahuje aj na otázku premlčania. Ak je pre účely ZoPZP nemajetková ujma užšou kategóriou škody (na zdraví) - a to v dôsledku výlučne vývoja judikatúry, nie je žiadny legitímny a ani spravodlivý dôvod na to, aby sa aj tento nárok ako škoda nepremličoval, t. j. v dvojročnej subjektívnej premlčacej dobe, ako koniec koncov predpokladá aj sám ZoPZP v § 15 ods. 2. Považoval za absurdné, aby sa pri výklade „škody“ zo strany žalobcov všeobecne vyberali „čerešničky“ a sudy ich bez ďalšieho nekriticky akceptovali, ale je potom potrebné k týmto nárokom ako k škode pristupovať v celku a so všetkými, nie len pre žalobcov vo všeobecnosti pozitívnymi, dopadmi. Na jednej strane sudy v dôsledku vývoja judikatúry (bez akejkolvek zmeny ZoPZP) tvrdia, že pre účely pasívnej vecnej legitímácie poisťovateľov nárok na náhradu škody zahŕňa aj nemajetkovú ujmu pozostalých, na strane druhej pokiaľ už má ísť o premlčanie, tieto nároky údajne už treba dôsledne odlišovať ako nároky samostatné, podliehajúce individuálnej právnej úprave, pričom totožnú právnu argumentáciu čo do pasívnej vecnej legitímácie odmietajú, čo navodzuje dojem schizofrénie. Ak už sudy „našli“ nemajetkovú ujmu pozostalých pod škodou na zdraví, nie je podľa neho žiaden dôvod, aby rovnakým postupom „nenašli“ aj premlčovanie tohto nároku ako škody, a aby nedošlo k zmene judikatúry v tomto smere rovnako, ako došlo v otázke pasívnej vecnej legitímácie poisťovateľov. Len takým postupom by podľa jeho názoru bolo možné hovoriť o zachovaní zásady proporcionality a aspoň čiastočnej právnej istoty, ako aj spravodlivosti. V tomto smere potom považoval rozhodnutia Najvyššieho súdu SR, na ktoré poukazyval súd prvej inštancie (ods. 12 rozsudku), za neaplikovateľné, keďže sú z obdobia, kedy bolo nesporné, že nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch nie je škodou na zdraví, ktorá by bola krytá ZoPZP, a že sa jedná o samostatné inštitúty so samostatnými režimami. Na podporu svojej argumentácie poukázal na skutočnosť, že sudy nárok na náhradu nemajetkovej ujmy pozostalých označujú výslovne za škodu aj pre účely založenia osobitnej miestnej príslušnosti konajúceho súdu - napr. uznesenie Krajského súdu v Bratislave zo dňa 23.07.2019, č.k. 11NcC/14/2019-681, ktorý v odseku 14. uvádza, že „Vzhľadom na skutočnosť, že žalobcovia odvodzujú žalované nároky zo Zákona o PZP, predmetom daného konania je nepochybne náhrada škody. Žalobcovia teda tým, že podali žalobu na Okresný súd Humenné, využili voľbu miestnej príslušnosti danej na výber v zmysle ustanovenia § 19 písm. b) CSP(...)“. Pre účely osobitnej miestnej príslušnosti a rozsahu krytia podľa ZoPZP sa teda škoda stotožňuje s nemajetkovou ujmu, ale pre účely premlčania to už tak byť nemá a je potrebné ich striktno odlišovať, kde takúto konštrukciu považoval za neutržateľnú. V tejto súvislosti podporne poukázal aj na odôvodnenie rozsudku Krajského súdu v Žiline sp. zn. 8Co/106/2018 zo dňa 29.06.2018, v ktorom sa odvolací súd v súvislosti s posudzovaním premlčania stotožnil s okresným súdom v aplikácii § 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka a s vyjadrením žalovaného 2/ k odvolaniu žalobcov, že nie je možné na jednej strane konštatovať, že nemajetková ujma je škodou na účely zák. č. 381/2001 Z. z. ale na druhej strane aplikovať premlčanie vo vzťahu k náhrade nemajetkovej ujmy. Vzhľadom na uvedené mal žalovaný 1/ za to, že nárok žalobkyní aj pre účely premlčania je potrebné považovať za škodu, a potom aplikovať úpravu § 106 Občianskeho zákonníka, kde vzhľadom na dátum nehody 01.11.2015 a dátum podania žaloby 24.05.2018, sa nárok žalobkyní proti nemu premlčal v subjektívnej dvojročnej dobe. Pokiaľ na daný nárok súd prvej inštancie aplikoval všeobecnú trojročnú premlčaciu dobu, vec nesprávne právne posúdil.

14. K odvolaniu žalovaného 1/ sa vyjadrili žalobkyne, ktoré žiadali jeho odvolanie zamietnuť. S jeho odvolacou argumentáciou nesúhlasili, keďže počiatok plynutia všeobecnej trojročnej premlčacej doby náhrady za nemateriálnu ujmu je podľa § 101 Občianskeho zákonníka viazaný na okamih, kedy došlo k neoprávnenému zásahu objektívne spôsobilého porušiť alebo ohroziť osobnostné práva fyzickej osoby. Premlčacia doba začína plynúť dňom nasledujúcim po dni, kedy došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv (uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5 Cdo 265/2009 zo dňa 17.02.2011). Smrť V. S. nastala 01.11.2015, t.j. premlčacia doba v zmysle uvedeného začala plynúť 02.11.2015 a uplynula by 02.11.2018, avšak nakoľko bola žaloba súdu doručená 24.05.2018, k uplynutiu premlčacej doby nedošlo. Uviedli, že čakali na ukončenie trestného stíhania a právoplatnosť trestného rozkazu Okresného súdu Levice sp. zn. ECLI:SK:OSLV:2017:4317011167.1 zo dňa 10.11.2017, ktorým bol žalovaný 2/ uznaný vinným, pričom tento nadobudol právoplatnosť až 15.12.2017, t.j. viac ako 2 roky po tragickej smrti ich jediného syna a jediného vnuka. Uviedli, že keby o náhradu nemajetkovej ujmy žiadali pred ukončením trestného stíhania žalovaného 2/, žaloba by bola zamietnutá, keďže do momentu ukončenia trestného stíhania nebolo isté, že dopravnú nehodu, pri ktorej tragicky zomrel ich jediný syn a vnuk spôsobil žalovaný 2/. Práve kvôli tejto obave čakali do momentu právoplatnosti trestného rozkazu, v ktorom ich odkázali s ich nárokmi na náhradu škody na civilný proces. Dali do pozornosti predmet tohto súdneho

sporu, nakoľko ide o sumu 45.000 eur za tragickú smrť ich jediného syna a jediného vnuka a argumenty žalovaného 1/ sú postavené proti celej idei jeho samotnej existencie, keďže nimi nárokováná výška nemajetkovej ujmy ako aj sumy, ktoré sú v obdobných prípadoch pozostalým vyplácané, sú priam až smiešne nízke, nakoľko ako uvádzajú Všeobecné poisťovné podmienky poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla žalovaného 1/ č. 709 Čl. VIII. Plnenie poisťovne ods. 3, limit poisťového plnenia z jednej škodovej udalosti musí byť najmenej 5 000 000 eur za škodu na zdraví a nákladov pri usmrtení, vrátane ďalších nákladov. Každý rok platia klienti žalovaného 1/ nezanedbateľné sumy za povinné zmluvné poistenie motorových vozidiel práve za tým účelom, aby v prípade smrti pri dopravnej nehode bola žalovaným 1/ o.i. vyplatená aj nemajetková ujma spôsobená pozostalým obetiam z dopravných nehôd. Žalovaný 1/ na svojej webovej stránke láka potenciálnych klientov na rôzne výhody, akou je napr. že nimi poskytované povinné zmluvné poistenie motorových vozidiel zahŕňa aj poistenie úrazu vodiča a posádky poisteného vozidla. Priložili Všeobecné poisťovné podmienky poistenia zodpovednosti za škodu žalovaného 1/ č. 709.

15. K odvolaniu žalovaného 1/ podal svoje vyjadrenie aj žalovaný 2/, ktorý sa s jeho tvrdením o premlčaní nároku v dvojročnej subjektívnej dobe stotožnil a dal do pozornosti, že sám vo svojom písomnom podaní zo dňa 24.10.2019 poukázal na premlčanie nároku uplatneného žalobkyňami v tomto konaní. Mal však za to, že v prípade premlčania nároku žalobkyň v dvojročnej subjektívnej premlčacej dobe je nutné ich žalobu zmietnuť nielen vo vzťahu k žalovanému 1/ ale aj voči nemu.

16. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podali spoločne odvolanie aj žalobkyne 1/ a 2/ Uviedli, že odvolanie podávajú proti prvým dvom výrokom, v ktorých súd prvej inštancie určil sumu, ktorú sú im povinní žalovaní 1/ a 2/ zaplatiť. Napadnutý rozsudok žiadali zmeniť tak, že žalovaným 1/ a 2/ bude nariadené uhradiť im pôvodne žalované sumy 30.000 eur pre žalobkyňu 1/ a 15.000 eur pre žalobkyňu 2/. Poukázali na to, že súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku sám uviedol, že základnými kritériami určenia výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch v dôsledku neoprávneného zásahu do práva na ochranu osobnosti sú závažnosť vzniknutej ujmy, ako i okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Výška peňažnej náhrady je predmetom voľnej úvahy súdu, keďže zákon nestanovuje ani rámcové čiastky pre odškodnenie nemajetkovej ujmy. Preto súd musí prihliadať okrem závažnosti vzniknutej ujmy a okolností, za ktorých k porušeniu práva došlo, k naplneniu požiadavky účinného primeraného zadosťučinenia za vzniknutú nemajetkovú ujmu. Výška náhrady nemajetkovej ujmy musí tiež odrážať všeobecne zdieľané predstavy o spravodlivosti (viď rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 14Co/6/2018 zo dňa 29.01.2019). Boli toho názoru, že súd prvej inštancie na podklade dôkazov vykonaných v konaní, mal dostatočne preukázané, že úmrtím zosnulého syna a vnuka žalobkyň v dôsledku dopravnej nehody došlo k pretrhnutiu úzkych rodinných väzieb žalobkyň, čo predstavuje zásah do ich práva na súkromný a rodinný život a bola im spôsobená trvalá a neodstrániteľná ujma. Napriek poukazovaným tvrdeniam súdu prvej inštancie mali za to, že napadnuté rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Súd prvej inštancie na jednej strane vyjadruje pochopenie nad ich stratou, no na druhej strane z pre nich nepochopiteľného dôvodu nesúhlasí s výškou požadovanej nemajetkovej ujmy a toto rozhodnutie odôvodňuje tým, že pôvodná výška žalovanej sumy by bola pre žalovaného 2/ likvidačná, pritom sám uvádza, že žalovaný 2/ je mladý človek a pracovne aktívny, čo sa žiaľ po tragédii, ktorú si zažili, o nich nedá povedať. Ako súd prvej inštancie sám vo svojom rozsudku uviedol „V prípade straty dieťaťa a súrodenca za situácie neexistencie závažných okolností vedúcich či už k zvýšeniu alebo zníženiu náhrady nemajetkovej ujmy, primeranou, zodpovedajúcou ustálenej súdnej praxi sa považuje náhrada nemajetkovej ujmy približne na úrovni 20.000 eur pri strate dieťaťa a 10.000 eur pri strate súrodenca (viď rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 7Co/9/2019 zo dňa 30.05.2019).“ Napriek tomu, že tento rozsudok v odôvodnení spomenul, neriadil sa ním. Poukázali časť znenia Všeobecných poisťových podmienok poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla žalovaného 1/, (č. 709 Čl. VIII. Plnenie poisťovne ods. 3), podľa ktorých limit poisťového plnenia z jednej škodovej udalosti musí byť najmenej 5.000.000 eur za škodu na zdraví a nákladov pri usmrtení, vrátane ďalších nákladov. Na preukázanie právnej praxe ohľadne výšky nemajetkovej ujmy v prípade smrti dieťaťa v SR poukázali na nasledujúce rozhodnutia: (1) Najvyšší súd SR sp. zn. 6Cdo/92/2015 v spojení s Krajským súdom v Bratislave sp. zn. 6Co/217/2014 a rozhodnutím Okresného súdu Bratislava II sp. zn. 18C/76/2012 priznal za smrť dcéry 2 x 40.000 eur za zásah do práv rodičov; (2) Krajský súd v Nitre sp. zn. 5Co/264/2017 v spojení s rozhodnutím Okresného súdu Topoľčany sp. zn. 6C/143/2015 priznal náhradu nemajetkovej ujmy za smrť dcéry 25.000 eur za zásah do práv matky; (3) Krajský súd Nitra sp. zn. 6Co/176/2016 v spojení s rozhodnutím Okresného súdu Nitra sp. zn. 17C/22/2015 priznal 20.000 eur za smrť plnoletého syna za zásah do práv matky; (4) Krajský súd v Prešove sp. zn.

17Co/212/2015 v spojení s rozhodnutím Okresného súdu Humenné sp. zn. 12C/60/2011 priznal náhradu nemajetkovej ujmy za smrť syna 2 x 20.000 eur za zásah do práv rodičov; (5) Krajský súd v Prešove sp. zn. 7Co/137/2018 zo dňa 28.02.2019 priznal náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 20.000 eur za smrť dcéry; (6) Krajský súd v Bratislave sp. zn. 4Co/470/2011 zo dňa 20.02.2013 potvrdil rozhodnutie okresného súdu, ktorý priznal náhradu nemajetkovej ujmy každému z rodičov po 24.895,44 eur za smrť dcéry; (7) Krajský súd v Trnave sp. zn. 24Co/479/2012 zo dňa 13.11.2013 potvrdil rozhodnutie okresného súdu, ktorý priznal náhradu nemajetkovej ujmy rodičovi 25.000 eur za smrť syna; (8) Okresný súd Čadca sp. zn. 14C 31/2010 zo dňa 16.02.2011 priznal náhradu nemajetkovej ujmy každému z rodičov 25.000 eur za stratu dieťaťa. Aj s poukazom na uvedenú judikatúru apelovali, aby boli braté do úvahy všetky nimi predložené skutočnosti a bolo prehodnotené napadnuté rozhodnutie v časti týkajúcej sa výšky nemajetkovej ujmy, k výplate ktorej sú zaviazaní žalovaný 1/ a žalovaný 2/. Uviedli, že pozostalý V. S. bol jediným synom žalobkyne 1/ a je žiaľ viac ako pravdepodobné vzhľadom na jej vek, že už iné dieťa mať nebude. Tento istý smutný fakt je aplikovateľný aj na žalovanú 2/, ktorá žiaľ prišla o svojho jediného vnuka a nikdy iného už mať nebude. Poukázali na to, že žalovaná výška nemajetkovej ujmy ani len z minimálnej časti nepokrýva výšku, na ktorú je život človeka pri dopravnej nehode v poisťných podmienkach žalovaného 2/ poistený. Práve táto skutočnosť podľa nich len podčiarkuje ich nestotožnenie sa s priznanou výškou nemajetkovej ujmy, keďže mali za to, že predovšetkým ich záujmy by mali byť v tomto súdnom procese chránené.

17. K odvolaniu žalobkýň sa vyjadril žalovaný 2/, ktorý ho považoval za nedôvodné. Tvrdenia žalobkýň - že predmetné rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, kedy súd prvej inštancie na jednej strane vyjadruje pochopenie nad ich stratou, no na druhej strane nesúhlasí s výškou požadovanej nemajetkovej ujmy, pričom sám tiež uviedol, že žalovaný 2/ je mladý človek a pracovne aktívny, čo sa žiaľ po tragédii, ktorú si žalobkyne zažili, o nich povedať nedá - považoval za irelevantné a vo vzťahu k preukázaniu naplnenia predmetného odvolacieho dôvodu za nesprávne a bezpredmetné. Domnieval sa, že žalobkyne v náhrade nemajetkovej ujmy vidia finančnú kompenzáciu, ktorá má pokryť ich dlhy a životné náklady, z dôvodu, že nepracujú. Náhrada nemajetkovej ujmy však aj v zmysle ustálenej judikatúry neslúži na tieto účely. Uviedol, že skutočnosť, že žalobkyne po smrti syna a vnuka nepracovali, nemôže mať vplyv na výšku priznanej nemajetkovej ujmy. Predovšetkým žalobkyňa 1/, ktorá je v produktívnom veku, nemôže svoju situáciu, kedy od smrti syna nemala pracovať, ospravedlňovať či odôvodňovať práve jeho tragickou smrťou. Žalobkyňa 1/ ako ani žalobkyňa 2/ v konaní pred súdom prvej inštancie nepreukázali také skutočnosti, ktoré by odôvodňovali ich trvalú „praceneschopnosť“. Rovnako nepreukázali také skutočnosti a nepredložili také dôkazy ohľadom ich zdravotného (psychického stavu), ktorý by bol natoľko vážny, že by žalobkyniam nedovoľoval pracovať. Poukázal na to, že podľa verejne dostupných údajov zo Živnostenského registra Okresného úradu Levice, č. živ. reg.: 402-12108, žalobkyňa 1/ aj naďalej vykonáva podnikateľskú činnosť ako fyzická osoba - podnikateľ, z dôvodu čoho možno tvrdenia žalobkýň, o tom, že po smrti syna a vnuka ostali pracovne neaktívne, za účelové a zavádzajúce. Pokiaľ žalobkyne nesúhlasia s výškou priznanej nemajetkovej ujmy, ktorú považujú za nedostatočnú, pričom poukazujú na viaceré súdne rozhodnutia a žiadajú, aby odvolací súd prihliadol na všetky nimi predložené skutočnosti, on mal za to, že práve s prihliadnutím na stranami uvádzané skutočnosti a okolnosti danej tragickej udalosti je žalobkyňami nároková suma, ako aj suma im priznaná súdom prvej inštancie v napadnutom rozsudku, neprimerane vysoká a nezohľadňujúca okolnosti na strane zomrelého. Dal zároveň do pozornosti, že bol potrestaný v trestnom konaní, kedy už len samotné vedenie trestného konania a následné trestné rozhodnutie majú na jeho osobu nepochybne dostatočný sankčný charakter, čo v konečnom dôsledku predstavuje pre žalobkyne aj určitú satisfakciu.

18. Žalobkyne v reakcii uviedli, že žalovaný 2/ pomerne nehumánnym spôsobom útočil na ich zákonom garantovaný nárok na náhradu nemajetkovej ujmy za stratu ich najbližšej osoby, ktorú obe zažívajú a aj celý ich zostávajúci život zažívať budú. Všetky takéto jeho tvrdenia sú o to viac bolestivejšie, že práve žalovaný 2/ je ten, ktorý im túto stratu a teda aj smrť jediného syna a jediného vnuka spôsobil a práve z tohto dôvodu by sa mal všemožným spôsobom snažiť, aby im nemajetková ujma bola čo najskôr a v čo najvyššej možnej miere vyplatená. Avšak koná presný opak toho, čo by jeden dobrý človek spravil, keďže namiesto úcty a pokory pred nimi zronenými, šíri pochybnosti a nenávisťné slová, ktorých jediným cieľom je ich bolesť prehĺbiť. Uviedli, že si uvedomujú, že musia hrať náklady na život a bývanie, a preto sa obe snažia ako vedia a pracujú. V žalobe žiadali za svoju ujmu sumu, ktorá je v súčasnej dobe podobným obetiam ako sú ony v priemere vyplácaná, nepožadovali sumy, ktoré by im zaručili prepychové domy, či luxusné dovolenky, ani nič podobné. Pokiaľ žalovaný 2/ tvrdil, že trestné konanie vedené proti nemu

má byť pre ne považované za určitú satisfakciu, nerozumeli tomu akú satisfakciu mal na mysli, nakoľko podmienený výkon trestu, ktorý mu bol udelený im rozhodne žiadnu satisfakciu neprinesol.

19. Následne sa vyjadril ešte žalovaný 2/, podľa ktorého uvedené tvrdenia žalobkyň vo vzťahu k predmetu sporu nemožno považovať za vecné, z dôvodu, že tieto nemajú súvis s hmotnoprávnou stránkou žalobkyňami uplatneného nároku. S ich vyjadreniami nesúhlasil, pričom podľa neho sú to práve žalobkyne, ktoré v každom písomnom podaní útočia na jeho osobu a vykresľujú ho ako zlého, nehumánneho a neľudského človeka. On pritom viackrát úprimne oľutoval a ospravedlnil sa za tragickú udalosť, pri ktorej prišiel o život nielen človek blízky žalobkyniam, ale blízky aj jemu samotnému, ktorý pociťuje jeho stratu rovnako ako žalobkyne, o to viac, že bol tragickej nehody účastný. Napriek tomu medzi nimi prebieha súdny spor, v ktorom má možnosť namietať ich nárok čo do výšky, ako aj čo do dôvodu, a preto si myslí, že ich citovo ladené vyjadrenia na jeho osobu nemajú s predmetom sporu súvis a žalobkyne by sa ich mali zdržať. Vyjadrenia žalobkyň sú podľa jeho názoru emocionálne až expresívne, pričom opomínajú vecnú a hmotnoprávnú stránku ich nároku, ktorý je predmetom tohto sporu.

20. Odvolací súd preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti, v medziach uplatňovaných odvolacích dôvodov, ktorými je viazaný (§ 379 a § 380 ods. 1 C.s.p.), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 C.s.p. a contrario v spojení s § 219 ods. 3 C.s.p.) a viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie (§ 383 C.s.p.) a dospel k záveru, že odvolanie žalobkyň 1/ a 2/ a odvolania žalovaných 1/ a 2/ nie sú dôvodné.

21. Podanou žalobou sa žalobkyne samostatne domáhali náhrady nemajetkovej ujmy utrpenej v dôsledku smrti ich potomka (syna žalobkyne 1/ a vnuka žalobkyne 2/) pri dopravnej nehode, žalobkyňa 1/ vo výške 30.000 eur a žalobkyňa 2/ vo výške 15.000 eur. Dané nároky si uplatňovali voči osobe, ktorá dopravnú nehodu spôsobila - žalovanému 2/ a zároveň voči žalovanému 1/ ako jeho poisťovateľovi, s ktorým mal uzatvorené povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Okrem týchto peňažných nárokov sa žalobkyne osobitne domáhali aj určenia, že žalovaný 2/ zasiahol do ich práva na súkromie a rodinný život. Súd prvej inštancie im čiastočne vyhovel, napadnutým rozsudkom priznal žalobkyni 1/ sumu 15.000 eur, žalobkyni sumu 5.000 eur a vo zvyšnej časti žalobu zamietol. Ako vyplýva z obsahov jednotlivých odvolaní, žalobkyne 1/ a 2/ sa odvolali do časti, v ktorej im súd prvej inštancie nepriznal ich peňažné nároky vo zvyšnej časti (15.000 eur a 10.000 eur) a žalovaný 1/ a žalovaný 2/ naopak odvolaniami napadali celý vyhovujúcu časť rozsudku. Predmetný určovací nárok, ktorý bol súčasťou zamietajúcej časti rozsudku, nebol odvolaním žalobkyň napadnutý.

22. V preskúmvanej veci sa súd prvej inštancie dôsledne zaoberal posúdením dôvodnosti žaloby v príslušnej časti peňažných nárokov na náhradu nemajetkovej ujmy za zásah do osobnostných práv, ktorý bol zapríčinený usmrtením ich blízkej osoby pri dopravnej nehode spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. Z hľadiska všetkých relevantných prostriedkov procesného útoku, ktorými žalobkyne preukazovali opodstatnenosť svojej žaloby v danej časti a prostriedkov procesnej obrany, ktorými sa žalovaní bránili proti uplatňovaným nárokom, súd prvej inštancie správne zameral svoje dokazovanie na zisťovanie všetkých podstatných skutočností, ktoré boli významné z hľadiska hmotnoprávneho posúdenia veci. Náležite sa najskôr zaoberal otázkou pasívnej vecnej legitímácie (v konaní pred súdom prvej inštancie osobitne namietanou žalovaným 1/) a námietkami premlčania, ktoré správne vyhodnotil ako nedôvodné (§ 101 Občianskeho zákonníka). Následne, vychádzajúc zo zistení o existencii neoprávneného zásahu do osobnostných práv žalobkyň v intenzite objektívne zakladajúcej právo na priznanie nemajetkovej ujmy v peniazoch (§ 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka), ktorý spočíval v trvalej a neodstrániteľnej ujme na ich súkromnom a rodinnom živote spôsobenej v dôsledku tragickej náhlej smrti potomka pri dopravnej nehode a pretrhnutí ich úzkych rodinných a citových väzieb, správne dospel k záveru o vzniku samostatných nárokov oboch žalobkyň na finančné odškodnenie proti žalovaným 1/ a 2/ (§ 16 Občianskeho zákonníka; § 4 a § 15 ZoPZP). Pri určení ich výšky náležite prihliadal na závažnosť vzniknutej ujmy a tiež na okolnosti, za ktorých došlo k porušeniu práva (§ 13 ods. 3 Občianskeho práva), a to tak na strane žalovaného 2/, ako aj na strane zosnulého. Na ten účel bral dôsledne do úvahy všetky relevantné okolnosti svedčiace jednak v prospech žalobkyň - blízky rodinný vzťah (konkrétny stupeň príbuzenstva); úzke a citové rodinné väzby (jediný syn / jediný vnuk); kvalitu vzťahu so zomrelým; jeho mladý vek v čase smrti (20 rokov); utrpenú traumu, narušenie a zmenu spôsobu života žalobkyň; zavinenie žalovaného 2/ za predmetnú dopravnú nehodu spôsobenú v dôsledku jeho mikrosprávku. Takisto zohľadnil aj okolnosti v prospech žalovaných

(žalovaného 2/) - nepoužitie bezpečnostného pásu, ktorým bolo auto vybavené ani napriek upozorneniu žalovaného 2/, kamarátsky vzťah žalovaného 2/ so zomrelým; skutočnosť, že nehoda sa udiala ráno cestou zo spoločnej nočnej zábavy, kedy žalovaný 2/ zomrelému poskytoval odvoz domov; odsúdenie a potrestanie žalovaného 2/ v trestnom konaní; ospravedlnenie sa a vyjadrenie ľútosť; jeho vlastné vážne zdravotné následky nehody. Riadnym vyhodnotením daných rozhodujúcich okolností, súd prvej inštancie na základe svojej voľnej úvahy dospel k stanoveniu konkrétnej výšky náhrady nemajetkovej ujmy - žalobkyni 1/ (matke) vo výške 15.000 eur a žalobkyni 2/ (starej matke) vo výške 5.000 eur, ktoré možno považovať za primerané a zodpovedajúce okolnostiam prípadu i súladné s relevantnou rozhodovacou praxou. Skutkové zistenia súdu prvej inštancie majú oporu vo vykonanom dokazovaní, keď vzal do úvahy všetky rozhodujúce skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov a z obsahu spisu vyplynuli najavo, následne tieto v súlade so zásadou voľného hodnotenia dôkazov (čl. 15 C.s.p. v spojení s § 191 C.s.p.) vyhodnotil a dospel tak k správnym skutkovým záverom, z ktorých vyvodil aj správne právne závery. Pri svojom právnom posúdení náležite vychádzal z vyššie uvedených ustanovení Občianskeho zákonníka a ZoPZP, ktoré aj správne vyložil s ohľadom na relevantnú judikatúru a rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít. Svoje správne závery, pre ktoré žalobe čiastočne vyhovel z dôvodu vzniku samostatných nárokov žalobkýň 1/ a 2/ proti žalovaným na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktoré im však priznal z nižšej primeranej výšky (závažnosti vznikutej ujmy a okolnostiam, za ktorých došlo k porušeniu práva), aj riadne odôvodnil v súlade s požiadavkami vyplývajúcimi z § 220 ods. 2 C.s.p. Svoj myšlienkový postup dôkladne vysvetlil, a to nielen s poukazom na rozhodujúce skutočnosti zistené výsledkami vykonaného dokazovania, ale tiež s poukazom na prijaté právne závery. Súd prvej inštancie sa podrobne a presvedčivo vysporiadal so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami podstatnými pre právne posúdenie vecí, ako aj so všetkými relevantnými argumentmi a dôkaznými návrhmi a dôsledne posúdil opodstatnenosť všetkých právne a skutkovo relevantných námietok strán sporu súvisiacich s príslušným predmetom konania.

23. Žalovaný 1/ v odvolaní namietal, že súd prvej inštancie nesprávne posúdil námietky premlčania. Podľa jeho názoru by sa mal v tomto prípade aplikovať § 106 Občianskeho zákonníka, pričom poukazoval na to, že danú dvojnásobnú subjektívnu lehotu predpokladá aj samotný § 15 ods. 2 ZoPZP. Vzhľadom na dátum nehody 01.11.2015 a dátum podania žaloby 24.05.2018 sa tak nároky žalobkýň podľa neho premlčali v subjektívnej dvojnásobnej lehote v zmysle § 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Odvolací súd s názorom žalovaného 1/ nesúhlasil. V tejto otázke poukazuje na ustálenú súdnu prax a judikatúru Najvyššieho súdu SR, ktorá je v tomto smere jednotná v názore, že právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka je jedným z relatívne samostatných prostriedkov ochrany práva na ochranu osobnosti fyzickej osoby a aj keď ide o satisfakciu v oblasti nemateriálnych osobnostných práv, jeho vyjadrenie v peniazoch spôsobuje, že ide o osobné právo majetkovej povahy, ktoré sa premlčuje vo všeobecnej trojnásobnej premlčacej dobe podľa § 101 Občianskeho zákonníka (napr. rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Cdo 278/2007, sp. zn. 5Cdo 265/2009, 2 Cdo 194/2011, R 58/2014). Odvolací súd nezaznamenal v rozhodovacej činnosti súdov odklon od tohto záveru, a preto ho považoval naďalej za plne akceptovateľný a nemal žiadny významný dôvod v danej veci sa od neho odchýliť. Pokiaľ žalovaný 1/ poukazoval v tomto smere na to, že judikatúrou došlo k ustáleniu záveru, že nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla sa na účely ZoPZP považuje za škodu (a teda je v spore o náhradu takejto ujmy poisťovňa pasívne legitimovaná) (R 61/2018), uvedené však nemá vplyv na rozdielne posúdenie otázky premlčania a je i naďalej súladné s ustálenou praxou Najvyššieho súdu SR. Rozdielny záver nevyplýva ani z odôvodnenia uvedeného judikátu (rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 MCdo/1/2016 zo dňa 31.07.2017). Naopak, Najvyšší súd SR i naďalej vo svojich následných rozhodnutiach zotrváva na závere o správnosti aplikácie všeobecnej trojnásobnej premlčacej lehoty v zmysle § 101 Občianskeho zákonníka - napr. uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5 Cdo 102/2017 zo dňa 23.04.2020 (R 35/2020) a uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7 Cdo 252/2021 zo dňa 21.03.2022 (R 3/2022). V odôvodnení uznesenia sp. zn. 5 Cdo 102/2017 najvyšší súd konkrétne uviedol: „Dovolací súd zastáva názor, že uvedená interpretácia § 15 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z. z. a z nej vyvodený právny záver je nesprávny. Toto ustanovenie (ktoré má charakter lex specialis) je potrebné vykladať tak, že na premlčanie nároku na náhradu škody, a ako vyplýva z vyššie uvedeného odôvodnenia (bod 14 odôvodnenia) i na premlčanie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy platí rovnaká právna úprava vo vzťahu k osobe, ktorá škodu spôsobila (škodcovi) i vo vzťahu k poisťovateľovi (poisťovni) tejto osoby a to v tom smere, že vo vzťahu k obidvom subjektom sa aplikuje právna úprava premlčania vyplývajúca z ustanovenia § 101 Občianskeho zákonníka (ktorá má charakter lex

generalis), podľa ktorej sa toto právo premlčuje vo všeobecnej trojročnej premlčacej dobe, pretože právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, je právom majetkovej povahy (viď napr. rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. novembra 2012, sp. zn. 2 Cdo 194/2011, publikovaný pod R 58/2014, uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 17. februára 2011, sp. zn. 5 Cdo 265/2009, uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 17. februára 2017, rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. novembra 2017, sp. zn. 8 Cdo 24/2017, ale i uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 23. septembra 2013, sp. zn. IV. ÚS 542/2013-18)...“ Vo vzťahu k prejednávanej veci možno dať navyše do pozornosti aj záväzné závery druhého uvedeného judikátu R 3/2022: „Právo na náhradu nemajetkovej ujmy zásahom do súkromného a rodinného života (§ 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka) vzniknutej usmrtením blízkej osoby pri dopravnej nehode motorovým vozidlom je nárokom hrađeným z povinného zmluvného poistenia podľa zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Premlčacia doba na jeho uplatnenie začína plynúť rok po poistnej udalosti (§ 104 Občianskeho zákonníka).“ Súd prvej inštancie teda dospel k správne mu záveru, že predmetný nárok žalobkyň na náhradu nemajetkovej ujmy nebol premlčaný, keď v danej veci vychádzal zo správnej dĺžky všeobecnej trojročnej premlčacej lehoty v zmysle § 101 Občianskeho zákonníka.

24. Súkromie sa chápe ako osobná (intímna) vnútorná sféra života človeka, ktorá je uzatvorená pred verejnosťou. Je to právo na život podľa svojich predstáv chránený pred publicitou (vonkajším svetom) a zahŕňa aj právo zakladať a rozvíjať vzťahy s inými ľudskými bytosťami v záujme všestranného rozvoja a naplnenia svojej vlastnej osobnosti. Súkromie v sebe zahŕňa aj sféru rodinného života, podstatou ktorého je právo vytvárať, udržiavať a rozvíjať vzťahy s členmi rodiny, založené na silných citových väzbách.

25. Právo na súkromie a rodinný život môže byť nepriaznivo dotknuté rôznymi formami zásahov, ktoré nemajú základ v právnej úprave. Ak medzi osobami existujú blízke príbuzenské vzťahy a citové väzby, môže porušením práva na život jednej z nich dôjsť k nedovolenému zásahu do práva na súkromie druhej z týchto osôb. Protiprávnym zásahom tretej osoby do práva na súkromie, resp. jeho nedovoleným narušením, tak môže byť fyzickej osobe spôsobená v jej rodinnom živote ujma spočívajúca v tom, že stratou (alebo obmedzením možnosti) spolužitia s blízkou osobou už nemôže vôbec (alebo čiastočne) napĺňať svoje citové potreby. Ak dôjde k smrti blízkej osoby, pozostalá osoba môže utrpieť citovú (emocionálnu) ujmu vo forme šoku, psychickej traumy, smútku až žiaľu zo straty spoločenstva s blízkou osobou. Zásah do emocionálnej sféry fyzickej osoby, spôsobený protiprávnym konaním tretej osoby, následkom ktorého je úmrtie blízkej osoby, zakladá právo domáhať sa ochrany osobnosti podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka.

26. Vyvolanie zásahu do súkromia určitej osoby usmrtením inej osoby predpokladá, že medzi dotknutou a zomrelou osobou preukázateľne existoval kvalifikovaný, konkrétny blízky osobný citový vzťah. Len v prípade takéhoto vzťahu totiž prichádza do úvahy násilné pretrhnutie (deštrukcia) vybudovaných citových väzieb dotknutej osoby a len v takomto prípade môže predstavovať konanie pôvodcu zásahu v tomto zmysle zásah do súkromia dotknutej osoby.

27. V preskúmvanej veci si žalobkyne uplatnili náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch za neoprávnený zásah do ich osobnostných práv v dôsledku dopravnej nehody, pri ktorej došlo k usmrteniu ich blízkeho rodinného príslušníka. V tejto súvislosti treba konštatovať, že v prípade ak ide o zásah do súkromia usmrtením blízkej osoby, sú predpoklady pre priznanie náhrady nemajetkovej ujmy spravidla naplnené, nakoľko vzniknutú ujmu by pociťoval ako závažnú každý na mieste a v postavení dotknutej osoby a v prípade tohto mimoriadne závažného zásahu by vzniknutú nemajetkovú ujmu nemohlo dostatočne zmierniť len priznanie iného zadostučinenia (napr. vo forme ospravedlnenia). Nakoľko v prípade neoprávneného zásahu do súkromného života sa prejavuje vznik ujmy vo vnútornej sfére dotknutej osoby, nie je predpokladom pre vznik nároku na peňažnú náhradu nemajetkovej ujmy, aby sa následky zásahu prejavili znížením dôstojnosti alebo vážnosti dotknutej osoby v spoločnosti.

28. Žalovaný 2/ napadol záver súdu prvej inštancie o vzniku náhrady nemajetkovej ujmy v zmysle § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Osobitne namietal, že súd prvej inštancie nedostatočne skúmal vzťah a intenzitu vzťahu medzi zosnulým a žalobkyňami, pričom vychádzal len z ich subjektívnych tvrdení, ktoré boli podľa jeho názoru počas celého konania fabulované a preexponované za účelom dosiahnutia žalobou uplatňovaného nároku.

29. Podmienkou priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch (t.j. materiálnej satisfakcie) je vždy, v závislosti na individuálnych okolnostiach daného prípadu, existencia závažnej ujmy. Za závažnú ujmu treba podľa právneho názoru dovolacieho súdu považovať ujmu, ktorú fyzická osoba vzhľadom na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, intenzitu zásahu, jeho trvanie alebo dopad a dôsledky považuje za ujmu značnú. Pritom však nie sú rozhodujúce jej subjektívne pocity, ale objektívne hľadisko, teda to, či by predmetnú ujmu takto v danom mieste a čase (v tej istej situácii, prípadne spoločenskom postavení a pod.) vnímala aj každá iná fyzická osoba (uznesenie Najvyššieho súdu SR, sp. zb. 4Cdo/81/2011 zo dňa 25.10.2012)

30. Podľa ustálenej rozhodovacej praxe všeobecných súdov je objektívnym kritériom posúdenia dôvodnosti priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch zistenie, či by za konkrétnej situácie, za ktorej k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo, vzniknutú nemajetkovú ujmu vzhľadom na jej intenzitu, rozsah a trvanie ako závažnú pociťoval každý nachádzajúci sa na mieste a v postavení postihnutej fyzickej osoby (napr. uznesenie Ústavného súdu SR, sp. zn. III. ÚS 154/2011 zo dňa 13.04.2011)

31. Odvolací súd sa plne stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že v predmetnej veci boli splnené všetky predpoklady pre priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch žalobkyni 1/ ako aj žalobkyni 2/. V danom prípade išlo o zásah v podobe usmrtenia ich najbližšej, resp. jednej z najbližších osôb. Jej tragickou smrťou došlo k neodstrániteľnej a trvalej ujme vo sfére ich súkromného (osobného a rodinného života) tým, že došlo k násilnému, náhlemu a nenávratnému pretrhnutiu ich citových väzieb s ich jediným potomkom, resp. jediným vnukom, v dôsledku čoho stratili možnosť tento rodinný vzťah do budúcnosti rozvíjať a napĺňať tak v tejto oblasti aj svoje vlastné citové potreby. Na základe vykonaného dokazovania správne dospel súd prvej inštancie k tomu, že medzi zosnulým a žalobkyňami bol harmonický vzťah, silné citové a rodinné väzby. Z výpovedí žalobkyň vyplývalo, že i keď zosnulý dochádzal za prácou v ČR, pravidelne sa vracal domov za nimi. So svojou matkou - žalobkyňou 1 žil v spoločnej domácnosti. V úzkom kontakte bol aj so žalobkyňou 2, s ktorou taktiež trávil množstvo voľného času. Zistenia o ich vzájomnom vrúcnom vzťahu nemohla spochybniť len samotná nezrovnalosť vo výpovediach žalobkyň ohľadne nimi uvedeného intervalu jeho návratov (týždeň alebo 10 dní), na ktorú poukazoval žalovaný 2/ vo svojom odvolaní. Nedôvodnými boli aj jeho námietky, že namiesto strávenia sviatkov s rodinou uprednostnil zábavu s kamarátmi. Ide o aktivity bežné pre ľudí jeho veku, pričom súčasťou práva na súkromie je nepochybne aj vytváranie a rozvíjanie iných sociálnych vzťahov, nielen tých rámci rodinného života. Možno poukázať na to, že z výpovedí žalobkyň vyplývalo, že napriek tomu že išiel s kamarátmi na zábavu, so žalobkyňou 1/ bol deň predtým nakupovať sviečky na cintorín, na druhý deň jej oznámil, že ide na zábavu, so žalobkyňou 2/ telefonoval a ubezpečoval ju, že pôjde s dobrým šoférom aj autom, aby nemala obavy a na druhý deň mu chystala raňajky. Pokiaľ žalovaný 2/ tiež namietal, že žalobkyne dostatočne nepreukázali pretrvávajúcu nutnosť užívania liekov, lekársku diagnózu, vznik potreby užívania liekov na lekárske predpis či dlhodobú práceneschopnosť, tieto skutočnosti nemožno považovať za rozhodujúce pre skúmanie samotného vzniku závažnej ujmy objektívne zakladajúcej nárok na priznanie náhrady nemajetkovej ujmy. Pre posúdenie miery (rozsahu) závažnosti vzniknutej ujmy žalobkyne 1/ (vo vzťahu k výške nemajetkovej ujmy) majú podľa názoru odvolacieho súdu význam už zistenia súdu prvej inštancie z lekárskej správy psychiatrickej nemocnice zo dňa 12.04.2018, podľa ktorej bola žalobkyni 1/ stanovená diagnóza „iná reakcia na ťažký stres, epizóda stredne ťažkej depresie“, pociťovala zlý spánok, ťažko zaspávala, v noci sa budila, mávala zlé sny súvisiace s nehodou, pričom praktický lekár jej predpísal Lexaurin, s poznámkou o tom, že od septembra (pravdepodobne 2017) bola práceneschopná, keďže s Lexaurinom nevedela pracovať. Je zrejmé, že proces vyrovnávania sa s utrpenuou traumou je individuálny a intenzitu zásahu do osobnosti človeka tak nemožno všeobecne „merať“ napr. časovým intervalom užívania liekov či práceneschopnosti. V konaní vyplynulo a nebolo spochybnené, že žalobkyne 1/ a 2/ v súvislosti s danou tragickou udalosťou prežívali psychické útrapy, veľký smútok a žiaľ, pričom dané pocity v nich v istej miere pretrvávajú aj naďalej. Súd prvej inštancie považoval ich výsluchy za dôveryhodné a odvolací súd sa s ním stotožnil, keď v konaní nevyšli najavo žiadne také podstatné skutočnosti, ktoré by ich týmto ohľade spochybňovali.

32. V nadväznosti na uvedené možno ozrejmiť, že následné určenie konkrétnej výšky požadovanej náhrady nemajetkovej ujmy, už v zmysle § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka, vychádza práve jednak zo zistenej (miery) závažnosti konštatovanej ujmy, ako aj okolností, za ktorých došlo k porušeniu práva. Výšku náhrady nemajetkovej ujmy stanovuje súd v každom jednotlivom prípade na základe voľnej úvahy

a je tak výsledkom individuálneho posúdenia všetkých konkrétnych okolností každého jednotlivého prípadu s tým, že konečná výška musí vychádzať zo zásady primeranosti, zodpovedať všeobecnej predstave spravodlivosti a slušnosti a požiadavke rozumného usporiadania vzťahov medzi stranami. Vždy je potrebné mať na zreteli prvoradú satisfakčnú funkciu priznávanej peňažnej čiastky, ktorou je zabezpečiť primerané zmiernenie a vyváženie vzniknutej nemajetkovej ujmy, v opačnom prípade by neprimeraná výška odškodnenia vo svojich dôsledkoch viedla k bezdôvodnému obohacovaniu.

33. Napadnutým rozsudkom priznanú výšku nemajetkovej ujmy žalobkyni 1/ v sume 15.000 eur a žalobkyni 2/ v sume 5.000 eur, odvolaním namietali žalobkyne 1/ a 2/ ako aj žalovaný 2. Žalobkyne ich považovali za nedostatočné a požadovali žalobou uplatnené sumy 30.000 eur a 15.000 eur. Žalovaný 2/ žiadal náhradu nemajetkovej ujmy nepriznať a žalobu zamietnuť.

34. Ako odvolací súd už naznačil vyššie, súd prvej inštancie pri určení výšky nemajetkovej ujmy riadne vychádzal zo všetkých zodpovedajúcich kritérií - tak zo závažnosti vzniknutej ujmy, ako aj okolností, za ktorých k zásahu došlo, pričom náležite prihliadal na okolnosti nielen na strane žalovaného 2/, ale tiež zosnulého.

35. Čo sa týka závažnosti vzniknutej ujmy, túto správne posúdil ako zásah výraznej intenzity do práv žalobkýň na súkromný a rodinný život. Smrť danej blízkej osoby, s ktorou mali obe harmonický vzťah a vytvorené veľmi úzke väzby a silné citové vzťahy, spôsobila trvalú a neodstrániteľnú ujmu ich rodine. Výšku priznanej nemajetkovej ujmy náležite zdôvodňoval aj s ohľadom na tú významnú skutočnosť, že tragické úmrtie sa týkalo mladého človeka, pričom v danom prípade navyše išlo o jediného potomka žalobkyne 1/ a jediného vnuka žalobkyne 2/. Zodpovedajúc konkrétnemu vzťahu rodič - syn a prarodič - vnuk aj primerane odstupňoval priznané sumy. Správne zohľadňoval, že následky, ktoré vyvolal zásah v ďalšom živote žalobkýň sú nezvratné a hlboko traumatizujúce, a tiež, že tragickou udalosťou došlo k zmenám v spôsobe ich dovtedajšieho života. Ako už bolo riešené vyššie, súd prvej inštancie správne vyhodnotil a do priznanej výšky peňažnej náhrady premietol aj nepriaznivé následky vzniknutých emocionálnych útrap na duševné zdravie žalobkýň, keď citová ujma vyvolala u nich pocity hlbokého žiaľu, zármutku a smútku zo straty ich potomka a šoku z jeho náhlejšej smrti.

36. Samotná závažnosť ujmy vzniknutej v dôsledku neoprávneného zásahu do práva na ochranu osobnosti nie je jediným a výlučným kritériom pre určenie výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch. Pri určení tejto výšky súd musí prihliadnuť aj na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Tieto okolnosti môžu byť významné tak u osoby postihnutej, ako aj u osoby, ktorá neoprávnený zásah spôsobila. (R 29/2001)

37. Na to, aby žalobcovia mohli byť úspešní pri uplatňovaní nároku na ochranu ich osobnosti podľa § 13 OZ v prípade, keď žalovaný neoprávnené (protiprávne) zasiahol do ich osobnostných práv zavinením dopravnej nehody, pri ktorej zahynul ich blízky príbuzný, nie je zásadne nutné, aby konanie samej dotknutej osoby (nebohého syna a brata žalobcov) muselo byť po právnej stránke bezzávadné. V súlade s citovaným ustanovením § 13 ods. 1 OZ na to, aby oprávnená osoba mala právo domáhať sa ochrany osobnosti, sa vyžaduje a zároveň stačí, aby išlo o neoprávnený zásah do práv na ochranu osobnosti. V prípade existencie takéhoto neoprávneného zásahu ide potom o objektívnu zodpovednosť, bez ohľadu na zavinenie. Správanie samej dotknutej osoby pri neoprávnenom zásahu sa stáva právne významným až pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch (§ 13 ods. 2 OZ), ktorú výšku určuje súd podľa závažnosti ujmy a podľa okolností, za ktorých k porušeniu práva došlo (§ 13 ods. 3 OZ). Týmito okolnosťami sú nielen okolnosti na strane samotného škodcu, ale súčasne sú to aj okolnosti na strane dotknutej osoby. (rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Cdo/77/2009 zo dňa 27.10.2010)

38. Súd prvej inštancie dôsledne vyhodnotil aj konkrétne relevantné okolnosti tragickej udalosti. Pri stanovení výšky nemajetkovej ujmy náležite zohľadnil, že príčinou dopravnej nehody bol mikrosprávok žalovaného 2/. Správne však prihliadal aj na ďalšie okolnosti, ktoré už naopak svedčili v neprospech uplatnenej výšky nemajetkovej ujmy a boli dôvodom pre jej zníženie. Významným bolo predovšetkým správanie samotného zosnulého, ktorý sa počas jazdy nezaistil bezpečnostným pásom, ktorý mal v aute k dispozícii, a to napriek upozorneniu žalovaného 2/. Príslušne tomu tak súd prvej inštancie konštatoval zavinenie aj na strane zosnulého v dôsledku porušenia zákonnej povinnosti byť pripútaný bezpečnostným pásom. Správne taktiež prihliadol na to, že žalovaný 2/ a zosnulý boli kamarátmi a odvoz domov zo spoločnej spoločenskej udalosti (nočnej zábavy) bol priateľskou službou žalovaného 2/

zosnulému, ako aj na skutočnosť, že žalovaný 2/ pri nehode tiež utrpel vážne poranenia s doživotnými následkami. Dané uvedené okolnosti pre určenie nižšej sumy nemajetkovej ujmy, či ich posudzovanie zo strany súdu prvej inštancie, žalobkyne 1/ a 2/ vo svojom odvolaní nijakým spôsobom nespochybňovali ani nenamietali. Za nedôvodné a neopodstatnené odvolací súd považoval námietky žalovaného 2/ týkajúce sa rýchlosti jazdy v čase nehody, ako aj súvisiace námietky nevykonania príslušného navrhovaného dokazovania (znaleckým posudkom z trestného konania), keď súd prvej inštancie pri stanovení výšky nemajetkovej ujmy z takej skutočnosti ani nevychádzal. Svoj príslušný záver o príčine dopravnej nehody nezakladal na zvýšenej resp. prekročenej rýchlosti jazdy, ale na tom, že žalovaný 2/ v dôsledku mikrosprávku zišiel z cesty a narazil do stromu.

39. Súd prvej inštancie pri určení primeranej peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy bral náležite do úvahy aj ďalšie okolnosti na strane žalovaného 2/, ktorými sú jeho odsúdenie a potrestanie v trestnom konaní, vyjadrenie ľútosťi a ospravedlnenie sa žalobkyniam, ktoré možno považovať za istú morálnu satisfakciu pre žalobkyne. Z napadnutého rozsudku však nebolo možné dospieť k záveru, že súd prvej inštancie odsúdenie žalovaného 2/ zohľadňoval na jeho ľarchu, ako to on vo svojom odvolaní namietal. Skutočnosť, že žalovaný 2/ bol v súvislosti s predmetným skutkom odsúdený za trestný čin usmrtenia, zakladá jeho zodpovednosť za dopravnú nehodu, z čoho tiež príslušne vychádzal súd prvej inštancie a na to v odôvodnení napadnutého rozsudku aj odkazoval.

40. Peňažná náhrada nemajetkovej ujmy má primerane vyvážiť alebo zmierniť ujmu vzniknutú pozostalým rodinným príslušníkom v ich osobnostnej sfére a odčiniť zásah do ich práva na budovanie a rozvíjanie rodinných vzťahov. Kompenzuje sa tým predovšetkým ujma spočívajúca v psychických útrapách spôsobených vnímaním smrti blízkeho človeka, ale aj ďalšie citové strádanie ako je zármutok, žiaľ, smútok a pod. Súd prvej inštancie v danom prípade vzal za základ svojej voľnej úvahy všetky relevantné skutočnosti, ktoré mali vplyv na výšku náhrady nemajetkovej ujmy a priznal konkrétnu výšku peňažnej náhrady s ohľadom na individuálne okolnosti daného prípadu. Nie je možné dospieť k záveru, že by priznaná výška súdom prvej inštancie bola založená na jeho ľubovôli a že by tak bola svojvoľne priznaná bez zreteľa na skutkový stav zistený vykonaným dokazovaním v danej veci a bez ohľadu na zodpovedajúcu právnu úpravu a ustálenú súdnu prax. Výška priznanej náhrady je v rozhodnutí súdu prvej inštancie objektivizovaná výsledkami vykonaného dokazovania a priznanie sumy súdom prvej inštancie je v odôvodnení jeho rozhodnutia racionálne vysvetlené. Výška priznanej nemajetkovej ujmy sa tak nevymyká z medzí predstáv spravodlivosti a slušnosti.

41. Žalobkyne 1/ a 2/ ako aj žalovaný 2/ vo svojich odvolaniach napádali výšku priznanej náhrady nemajetkovej ujmy tiež poukazovaním na vlastné vybrané rozhodnutia súdov priznávajúce rozdielny rozsah tohto peňažného nároku. Odvolací súd (ako ani súd prvej inštancie) nie je uvedenými rozhodnutiami viazaný a opätovne zdôrazňuje, že konkrétna výška nemajetkovej ujmy musí vychádzať zo špecifických okolností každého jednotlivého prípadu. Pokiaľ tento prehľad rozhodnutí bol základom odvolania žalobkyň a tvoril jeho podstatný obsah, odvolací súd v prejednávanej veci odkazuje predovšetkým práve na (už preskúmanú) existenciu okolností dopravnej nehody, ktoré odôvodňovali zníženie požadovanej výšky náhrad. Naproti tomu, žalobkyne v odvolaní uvádzané prípady (3 x 20.000 eur, 3 x 25.000 eur, 1 x 40.000 eur) nepodkladali konkrétnymi zodpovedajúcimi či podobnými skutkovými okolnosťami. Predkladané rozdielne výšky sa týkali všeobecne náhrad pozostalých rodičov, pričom relevantná suma 15.000 eur (priznaná súdom prvej inštancie žalobkyni 1/ ako matke zosnulého) sa od väčšiny prípadov ani výrazne neodchyľuje. Náležite tak argumentoval aj súd prvej inštancie, ktorý uviedol súdnu prax priznávajúcu 20.000 eur pri strate dieťaťa a 10.000 eur pri strate súrodenca, a to za situácie neexistencie závažných okolností. Výslovne zohľadňujúc predmetné okolnosti vedúce k zníženiu náhrady výšku priznaných nárokov ustálil na 15.000 eur a 10.000 eur, ktoré v danej veci považoval za primerané takisto aj odvolací súd.

42. Peňažná náhrada nemajetkovej ujmy má primerane vyvážiť alebo zmierniť ujmu vzniknutú pozostalým rodinným príslušníkom v ich osobnostnej sfére a odčiniť zásah do ich práva na budovanie a rozvíjanie rodinných vzťahov. Kompenzuje sa tým predovšetkým ujma spočívajúca v psychických útrapách spôsobených vnímaním smrti blízkeho človeka, ale aj ďalšie citové strádanie ako je zármutok, žiaľ, smútok a pod. Uvedené podmienky boli podľa názoru odvolacieho súdu aj v tomto prípade splnené a priznanú výšku náhrady žalobkyniam 1/ a 2/ nemožno považovať za nejaký prostriedok ich bezdôvodného obohatenia. Odvolací súd tak nemohol súhlasiť ani s ďalšími odvolacími tvrdeniami žalovaného 2/, že uplatnený nárok žalovaných je účelový a má slúžiť na pokrytie ich dlhov. Jeho námietky

týkajúce sa majetkových pomerov žalobkýň, času a dôvodu uplatnenia si tohto zákonného nároku v konkrétnej výške, ktorá zjavne (niekoľkonásobne) neprevyšuje súdnou praxou priznávanú výšku týchto nárokov, príp. tiež budúci účel použitia náhrady, nemali preto v danom prípade žiadnu relevanciu.

43. S poukazom na uvedené odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie správne posúdil závažnosť vzniknutej ujmy so zreteľom na negatívne následky vo všetkých do úvahy prichádzajúcich oblastiach života žalobkýň, ako aj okolnosti, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv žalobcov došlo a s ohľadom na to určil výšku náhrady nemajetkovej ujmy v primeranom rozsahu. V hodnotení jeho skutkových zistení neabsentuje žiadna relevantná skutočnosť alebo konkrétna okolnosť, naopak súd prvej inštancie ich všetky náležitým spôsobom v celom súhrne posúdil a aj náležite vyhodnotil, a preto mu nie je možné v tomto smere žiadne pochybenie vytknúť. Svoj myšlienkový postup vedúci k záveru o vyhovení časti uplatňovanej výšky náhrady nemajetkovej ujmy tiež dôkladne vysvetlil s poukazom na konkrétne skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ako aj s poukazom na prijaté závery, ktoré z nich vyvodil, a jeho rozhodnutie je preto možno považovať za presvedčivé. S poukazom na súhrnnú výšku priznaných nárokov 20.000 eur, sa podľa odvolacieho súdu možno stotožniť tiež s následným podporným záverom súdu prvej inštancie, že táto nie je (ani v prípade jej celkovej úhrady samotným žalovaným 2/) pre žalovaného 2/ likvidačná.

44. Odvolací súd napokon neuznal ani dôvodnosť námietok žalovaného 2/ napádajúcich rozhodnutie v časti trov konania. V prípade nároku na náhradu trov konania pred súdom prvej inštancie sa stotožnil s posúdením zo strany súdu prvej inštancie, ktorý v tomto prípade žalobkyniam ako plne procesne úspešným (§ 255 ods. 1 C.s.p.) priznal nárok v celom rozsahu, keď konštatoval ich plný úspech čo do základu sporu s tým, že výška plnenia závisela výlučne od povahy sporu. Okrem súdom prvej inštancie uvádzaných rozhodnutí, je tento jeho záver plne súladný aj s nálezmi Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 399/2019, sp. zn. III. ÚS 475/2018, sp. zn. II. ÚS 225/2020, sp. zn. I. ÚS 56/2017. Ako vyplýva z už vyššie uvedeného, daný prípad nebolo možné považovať ani za zjavne bezúspešné uplatňovanie práva v podobe zjavne nadsadenej či neprimeranej výšky vo vzťahu k tej, ktorá v obdobných veciach vyplýva napríklad z ustálenej rozhodovacej činnosti všeobecných súdov (nález Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 652/2018). Ako správne uviedol súd prvej inštancie, nárok na plnú náhradu trov konania sa bude žalobkyniam 1/ a 2/ pri určení konkrétnej výšky náhrady trov konania priznávať iba z prisúdenej sumy.

45. So zreteľom na vyššie uvedené závery neuznal odvolací súd opodstatnenosť dôvodov, na ktorých žalovaný 1/, žalovaný 2, ani žalobkyne 1/ a 2/ zakladali svoje odvolania a stotožňujúc sa s vykonaným dokazovaním, so zisteným skutkovým stavom a právnym posúdením veci súdom prvej inštancie, rozsudok v časti v napadnutej časti, ako vecne správny potvrdil podľa § 389 ods. 1, 2 C.s.p.

46. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 C.s.p. v spojení s § 255 ods. 1 C.s.p. Vychádzal z toho, že predmetom odvolacieho prieskumu boli odvolania oboch strán sporu, pričom žiadne z nich v odvolacom konaní nebolo úspešné. V prípade žalobkýň 1/ a 2/ zohľadnil tiež skutočnosť, že predmetným odvolaním sa osobitne domáhali priznania zvýšeného rozsahu určenej náhrady nemajetkovej ujmy, ktorý nebol primeraný a bol posúdený ako nedôvodný v celej odvolaní požadovanej výške (navyše 15.000 eur pre žalobkyňu 1/ a 10.000 eur pre žalobkyňu 2/). Vzhľadom na uvedené žiadnej zo strán sporu nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

47. Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby

uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C.s.p.). Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a/ až n/ (§ 421 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a/ a b/. Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1,2 C.s.p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C.s.p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1,2 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.). Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, alebo ak je dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C.s.p.).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 C.s.p.).